Nr 4
2018

Bibliotekarz Radomski

KWARTALNIK
INFORMACYJNO-PUBLICYSTYCZNY
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W RADOMIU

W pierwszych słowach

Mimo że ciągle jeszcze żyjemy w cieniu obchodów setnej rocznicy odzyskania przez nasz kraj niepodległości, to rok wielkiego jubileuszu dobiegł końca i pora na przynajmniej próbę podsumowań.

Na działalności bibliotek ta ważna dla każdego Polaka listopadowa data odcisnęła piętno. Zdecydowana większość podejmowanych przez nas w 2018 roku zadań zawierała wątki patriotyczne, odnoszące się do wydarzeń sprzed stu lat. Na większą lub mniejszą skalę, na miarę możliwości lokalowych, finansowych i własnych bibliotekarze w swej pracy starali się dać wyraz, temu, jakiej wagi jubileusz świętowaliśmy.

Po upływie wieku od odrodzenia się państwowości, od scalenia rozbitego pomiędzy trzech zaborców narodu pokazaliśmy, że jesteśmy w stanie łączyć się dla dobra sprawy wyższej, współdziałać w organizowaniu przedsięwzięć służących świętowaniu rocznicy niepodległości, przynajmniej na gruncie mniejszych lokalnych społeczności. Biblioteki współpracowały w tym zakresie z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami społecznymi i artystycznymi, władzami samorządowymi, osobami prywatnymi. Relacje z takich działań znajdziemy w artykułach zamieszczonych w tym numerze naszego pisma. Za jakiś czas będą one jednym z dowodów na to, jak Polacy świętowali rok 2018.

I już ostatnia refleksja. Może i było to malutkie świętowanie, może i były to wydarzenia na niezbyt dużą skalę, może i nie największa była ich wartość artystyczna, naukowa. Trzeba jednak mieć świadomość, że gdyby nie one i gdyby nie zaangażowanie bibliotekarzy, to w wielu społecznościach nie wydarzyłoby się nic. Trzeba także mieć świadomość tego, że aby powstały rzeczy wielkie, muszą także istnieć mniejsze, i że te nasze małe świętowania składają się na świętowanie narodu.

Anna Skubisz-Szymanowska

Redaguje zespół w składzie:
Anna Skubisz-Szymanowska – redaktor naczelna,
Alicja Bożena Śliwa – sekretarz redakcji,
Maria Kaczmarska, Dorota Prawda,
Ilona Michalska-Masiarz, Ewa Ukleja, Marta Trojanowska

Wydawca:
Miejska Biblioteka Publiczna
im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich w Radomiu,
Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Radomiu

Adres redakcji:
ul. Piłsudskiego 12
26-600 Radom
tel.: (048) 36 267 35
fax: (048) 36 338 18
e-mail: biblioteka@mbpradom.pl
www.mbpradom.pl

Zdjęcie na okładce: Blanka Ćwierz „Schody". Fotografia z konkursu fotograficznego „Radomskie Zaułki Książki. Edycja II. Ulica Piłsudskiego".
Skład i przygotowanie do druku: Mariusz A. Dański

Druk:
Instytut Technologii Eksploatacji. Państwowy Instytut Badawczy
ul. Kazimierza Pułaskiego 6/10, Radom

ISSN 1230-869X

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca i zastrzega sobie prawo ich skracania i redagowania.
Wydawca jest wyłącznym dystrybutorem kwartalnika „Bibliotekarz Radomski".

Biblioteka jest instytucją finansowaną przez Gminę Miasta Radomia

Niepodległość

Jak cieszyliśmy się Niepodległą w bibliotece

Marta Wiktoria Trojanowska

Odsłonięcie tablicy przy ul. Piłsudskiego 2

Kiedy otwierano radomską książnicę, Polska była już wolna od jedenastu lat. Józef Piłsudski od czterech lat sprawował urząd Naczelnika Państwa i nikt jeszcze nie wiedział, że po latach losy biblioteki splotą się niemal organicznie z nazwiskiem Marszałka – biblioteka znajdzie bowiem swoją przystań w zabytkowym magicznym miejscu przy ulicy Marszałka Piłsudskiego. Obchody 100. rocznicy odzyskania niepodległości nabierają więc w tym miejscu szczególnego, symbolicznego znaczenia.

Biblioteka włączyła się w świętowanie rocznicy już w kwietniu. Okazją ku temu stała się 41. odsłona Radomskiej Wiosny Literackiej, podczas której miało miejsce kilka mocnych patriotycznych akcentów. Bard Kuba Michalski porwał wszystkich w muzyczną wędrówkę przez śpiewaną historię Polski; w literacką podróż w czasy Piłsudskiego zabrała natomiast radomian, przy akompaniamencie muzycznym Andrzeja Janaszka – Ewa Dałkowska, czytając fragmenty – nomen omen – *Ścieżki obok drogi*, czyli wspomnień Kazimiery Iłłakowiczówny, poetki i... sekretarki Marszałka. Krzysztof Mańczyński pokazał wystawę *Moje pejzaże*, a pisarka dla dzieci Zofia Stanecka opowiadała najmłodszym o tym, czym jest wolność.

To naturalnie nie wszystko. Wczesną wiosną został ogłoszony konkurs na scenariusz uroczystości szkolnej z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości, organizowany przez Towarzy-

stwo Miłośników Historii i Zabytków Radomia we współpracy z Miejską Biblioteką Publiczną. Konkurs ten polegał na ułożeniu autorskiego scenariusza z wykorzystaniem bogatych materiałów dostępnych w Radomskiej Bibliotece Cyfrowej. Rozstrzygnięcie nastąpiło kilka miesięcy później, 7 listopada, w murach biblioteki. Można było wówczas obejrzeć realizację jednego z pięciu wyróżnionych w konkursie scenariuszy. Młodzież odegrała krótkie przedstawienie „Znak Orła" autorstwa Renaty Szprendałowicz, nauczycielki PSP nr 6 w Radomiu. Tego dnia miała także miejsce promocja wydawnictwa pokonferencyjnego „Radomian drogi do Niepodległej", które wydane zostało przez radomską bibliotekę wraz z Zespołem Naukowym do Badań Dziejów Radomia (sama konferencja odbyła się w Ośrodku Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska"). Wydawnictwo to radomianie mogli pozyskać bezpłatnie w bibliotece tylko przez kilka pierwszych dni po promocji, bowiem zainteresowanie niskonakładową publikacją okazało się ogromne.

Nie był to także jedyny naukowy akcent obchodów. Kilka miesięcy wcześniej, 17 maja, została zorganizowana w murach biblioteki ogólnopolska konferencja naukowa „W drodze do Niepodległej. Język. Kultura. Wychowanie. W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości". Honorowy patronat nad wydarzeniem objął JE bp Piotr Turzyński – delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Nauczycieli, a wśród organizatorów byli: prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Majkowski, ks. dr Wojciech Wojtyła, Krajowe Duszpasterstwo Nauczycieli, Wydział Filologiczno-Pedagogiczny UTH w Radomiu, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 im. J. Kochanowskiego w Radomiu oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Radomiu.

Radomska biblioteka, będąca siedzibą Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Radomia, włączyła się także organizacyjnie w uroczystość odsłonięcia tablicy pamiątkowej przy ulicy Piłsudskiego. Wystraszyło cofnąć się sto lat wstecz i 10 numerów niżej... W kamienicy pod numerem 2 w nocy z 1 na 2 listopada 1918 r. powstał bowiem tymczasowy komitet rządzący, tzw. Komitet Pięciu, który w drodze zbrojnego przewrotu obalił okupacyjne władze austriackie i ustanowił w Radomiu i okolicy niezależną władzę polską. Odsłonięcie tablicy, wykonanej staraniami Towarzystwa, było ewidentnie jednym z najbardziej poruszających wydarzeń. Szczególnie że chwilę później w murach biblioteki odbyło się spotkanie z przedstawicielami rodziny Kelles-Krauzów – Kazimierzem i Michałem. Spotkanie to, prowadzone przez szefa Towarzystwa – historyka Janusza Wieczorka, wypełniły wspomnienia i ciekawostki z dziejów zasłużonej rodziny.

Kilka dni po tym wydarzeniu tradycji „niepodległościowego" roku musiało stać się zadość. Wiele różnorodnych akcji przebiegało w Polsce pod hasłem 100... na 100-lecie niepodległości.

Nie, nie sadziliśmy stu drzewek, nie oddawaliśmy 100 litrów krwi, ale w filii nr 1 wybrzmiało 100 wierszy. Ten poetycki wieczór należał do uczestników warsztatów literackich w Stowarzyszeniu Centrum Młodzieży „Arka" w Radomiu prowadzonych przez Adriana Szarego.

A co z okolicznościowymi wystawami? Jeszcze w czasie wiosny literackiej w holu biblioteki czytelnicy cieszyli oko ekspozycją „Co radomianie w niepodległej porabiali", złożoną z reklam i ogłoszeń prasowych 20- i 30-lecia międzywojennego. Dzięki uprzejmości Radomskiego Ośrodka Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska" we wrześniu w sali wystawienniczej można było zobaczyć specjalnie przygotowaną wystawę „Republika Radomska 1918 Pro Memoria", prezentującą sylwetki przedstawicieli Komitetu Pięciu oraz innych zasłużonych dla niepodległości Radomian. W filii nr 6 natomiast w grudniowe popołudnie otworzono wystawę Szczepana Pomarańskiego „Marszałek i legioniści".

Ale to wciąż nie wszystko... Biblioteka pierwszy raz włączyła się w Narodowe Czytanie 2018. I to od razu z patriotycznym przytupem. Niemal dosłownie – przytupem, bowiem czytane na dziedzińcu biblioteki fragmenty „Przedwiośnia" Stefana Żeromskiego przeplatane były pieśniami patriotycznymi w wykonaniu zespołu wokalno-instrumentalnego ARTES ENSEMBLE (Anna Baran – mezzosopran, Małgorzata Janaszek – wiolonczela, Andrzej Janaszek – fortepian). Było to wspaniałe widowisko – artystki przebierały się bowiem wielokrotnie, urzekały urodą i urokiem, a głos Anny Baran niósł się po całej ulicy. A szklane domy? Fragment ten przypadł Sandrze Białek-Pawłowskiej z Radia Eska. Oprócz niej wyimki z Żeromskiego czytali także: Prezydent Radomia Radosław Witkowski, Anna Sadal, Natalia Rogińska, Ilona Michalska-Maisarz, Teresa Ewa Opoka, Sebastian Równy, Robert Utkowski, Elżbieta Warchoł i Wojciech Szymański. Miłosną scenę między Laurą a Baryką odczytali, czy też raczej odegrali: Danuta Dolecka i ks. Wojciech Rutkowski.

Najciekawszym akcentem obchodów 100-lecia odzyskania niepodległości okazała się jednak budka niepodległościowa. W ciepłe październikowe przedpołudnie stanęła na placu przed Urzędem Miejskim w Radomiu. Towarzyszyło jej szumne otwarcie. Z budki można „zadzwonić" do ojców niepodległości, usłyszeć głosy sprzed stu lat, obejrzeć galerię zdjęć. Podobne budki stawały w tym roku w wielu miastach w Polsce. Pod koniec listopada historia obchodów zatoczyła koło. Budka niepodległościowa z głosem Marszałka stanęła na ulicy jego imienia, przy Piłsudskiego 12. Po cichutku, po prostu... I czarna słuchawka wciąż przykładana jest do uszu radomian, chociaż budkę od czasu do czasu pokrywa noworoczny śnieg...

Marta Wiktoria Trojanowska
Pracownik Działu Promocji Książki i Biblioteki MBP w Radomiu

Odzyskanie niepodległości przez Radom w listopadzie 1918 r. w prasie regionalnej na przestrzeni stulecia

Dorota Ważynska

Radom był pierwszym miastem na terenie dawnego Królestwa Polskiego, które w listopadzie 1918 roku odzyskało niepodległość. Przez około tydzień, od 02.11. – dnia przejęcia władzy w mieście z rąk okupanta austriackiego, do 08.11. – momentu podporządkowania się oficjalnemu rządowi w Lublinie, Radom kierowany był przez niezależny lokalny ośrodek władzy – Komitet Pięciu. Posiadał własną władzę administracyjną i wojskową, a więc był wolny i całkowicie samorządny dziewięć dni wcześniej od przyjętej umownie daty odzyskania przez Polskę niepodległości, którą jest 11 listopada. Informacja na temat tego wyjątkowego w dziejach Radomia wydarzenia pomijana jest w przekazach historycznych. Problem wynika być może z braku wiedzy o tym polskim ośrodku władzy, za co w dużej mierze winę ponosi PRL-owska historiografia i względy ideowe.

W środowisku lokalnym wydarzenie to nie pozostało całkowicie zapomniane. Niejednokrotnie stawało się tematem artykułów publikowanych w radomskiej prasie. Na bieżąco o sytuacji w mieście w pierwszych dniach listopada 1918 roku informowały gazety: *Głos Radomski* i *Kronika Radomska*. Niestety, w naszych zbiorach regionalnych nie posiadamy ani jednego, ani drugiego tytułu. Jednakże kolejne rocznice odzyskania niepodległości stały się okazją do przypominania na łamach prasy mało znanych lub zapomnianych faktów z tamtych wydarzeń.

W 13. rocznicę odzyskania niepodległości, w 1931 roku *Ziemia Radomska* opublikowała artykuł „Dni listopadowe, dni wskrzeszenia Polski w Radomiu". Jego autorem jest mecenas Jan Wigura, bezpośredni uczestnik tamtego wydarzenia, działacz niepodległościowy, lider miejscowego NZR (Narodowego Związku Robotniczego). To w domu mecenasa Wigury przy ul. Szerokiej 2 (obecnie ul. Piłsudskiego) doszło do tajnego zebrania przedstawicieli miejscowych organizacji niepodległościowych. Podczas tych obrad ustalono scenariusz przebiegu operacji przejęcia władzy w mieście z rąk okupanta i przydzielono role militarne, polityczne oraz administracyjne. Powołano Komisję Pięciu. Jednym z jej członków był adwokat Jan Wigura – autor artykułu. Pozostali członkowie to: dr Stanisław Kelles-Krauz (przewodniczący), Roman Szczawiński, Aleksy Rżewski oraz wiceprezydent miasta Wacław Dębowski.

W 1933 roku, w kolejną rocznicę odzyskania niepodległości *Ziemia Radomska* zamieściła artykuł majora Aleksandra Salwika pt. „Rozbrojenie okupantów w Radomiu 1.XI.1918 r.". Autor pisze w nim m.in.: o przygotowaniach poprzedzających przejęcie władzy w mieście i podkreśla rolę, jaką odegrał podporucznik Józef Marjański w organizowaniu pracy konspiracyjno-wojskowej począwszy od pierwszych miesięcy 1918 roku.

W tym samym roku, 13 listopada gazeta pisała o „Rozbrojeniu 93 PP. w koszarach". Atak na koszary austriackie przy ul. Warszawskiej był pierwszym krokiem do przejęcia władzy. Przeprowadził go ppor. Józef Marjański o godz. 2.00 w nocy 2 listopada 1918 roku. Akcja przebiegła niezwykle sprawnie. Zaskoczono i rozbrojono załogę bez jednego wystrzału, a koszary obsadzono załogą polską. Po tych działaniach militarnych przyszedł czas na kroki polityczne – przejęcie władzy z rąk gen. Kwiatkowskiego, przedstawiciela władz okupacyjnych.

W *Ziemi Radomskiej* z dnia 11 listopada 1934 roku ukazał się obszerny artykuł „Radom w dniach odradzającej się państwowości polskiej 1.XI.-11.XI.1918". Na dwóch stronach, oprócz informacji o tajnym zebraniu miejscowych działaczy niepodległościowych, powołaniu Komitetu Pięciu i jego postanowieniach, artykuł zawiera teksty odezw i rozkazów wydanych i podpisanych przez komisarza Zygmunta Słomińskiego i Komisję Pięciu w dniu przejęcia administracji z rąk okupanta 2 listopada 1918 roku.

Wraz z przejęciem władzy wydano cały szereg odezw uspokajających mieszkańców, informujących o zmianie władzy w mieście i wzywających do wspólnych działań na rzecz organizacji nowych polskich struktur rządowych, administracyjnych i społecznych. Jeden z fragmentów odezwy wydrukowanej w obwieszczeniach prasowych i na afiszach, które rozplakatowano w mieście w ciągu godziny, głosił:

Rodacy! Chwila dziejowa nadeszła. Dziś o godz. 12.00 w południe rządy w Radomiu i jego powiecie objęła władza Polska. To, o czym marzyliśmy, to, za co tyle krwi niewinnej przelano – za co poniosło śmierć męczeńską tylu synów ojczyzny – ziściło się. Wzywamy was do spokoju.

W dalszej części tego artykułu zamieszczone zostały treści zarządzeń i rozkazów skierowanych do urzędników i oficerów, mających na celu organizację życia w mieście w nowej zaistniałej sytuacji. Komisarz Rządowy Zygmunt Słomiński Rozkazem nr 1 polecił ppor. Józefowi Marjańskiemu objąć *komendę nad wszystkimi znajdującymi się w Radomiu i powiecie*

oddziałami Polaków. Rozkaz nr 2 dotyczył m.in. zorganizowania milicji w powiecie radomskim. Zgodnie z zarządzeniem sądownictwem z ramienia władz miał zawiadywać sędzia Marcin Kaliszczak, który miał ponadto przeprowadzić kontrolę więzień i aresztów oraz uwolnić więźniów politycznych. Inż. Franciszek Bilek miał objąć kierownictwo elektrowni miejskiej przy ul. Długiej (obecnie Traugutta).

Artykuł zawiera również fragmenty pamiętników komisarza Zygmunta Słomińskiego „Zapiski i wspomnienia z czasów pierwszego Komisariatu Rządu Polskiego w Radomiu" (wyd. Lublin, 1922). Publikacja ta znajduje się w zbiorach Czytelni Regionalnej oraz dostępna jest w formie cyfrowej na stronie Radomskiej Biblioteki Cyfrowej (www.bc.radom.pl).

Wspomnienia bezpośrednich uczestników tamtych wydarzeń są ważnym źródłem informacji na temat wolności w Radomiu. W prasie lokalnej kilkakrotnie publikowane były fragmenty takich wspomnień. W *Biuletynie Kwartalnym RTN* z 1978 r. znajdziemy „Wspomnienia" radomskiego legionisty Michała Tadeusza Osińskiego. Brzęk-Osiński pod koniec okupacji austriackiej był jednym z wojskowych członków kierownictwa obozu niepodległościowego w Radomiu, przygotowującego w porozumieniu z Warszawą i Lublinem przejęcie władzy z rąk Austriaków. 2 listopada 1918 roku major Osiński uczestniczył w rozbrajaniu oddziałów austriackich. Na rozkaz komendanta miasta Józefa Mariańskiego formował pododdział kawalerii, znany pod nazwą Szwadron Radomski.

W *Nowym Tygodniku Radomskim* z 1991 roku znajdziemy artykuł „Radom jesienią 1918 roku" we wspomnieniach Romana Szczawińskiego. Roman Szczawiński (1885-1943) – adwokat, działacz socjalistyczny i prezydent Radomia w latach 1934-1938, odegrał ważną rolę w usunięciu okupantów austriackich z miasta. Był jednym z członków Komitetu Pięciu. W tygodniku zamieszczony jest fragment wspomnień ogłoszonych w 1939 roku w *Kronice Ruchu Rewolucyjnego w Polsce* – kwartalniku poświęconym dziejom walk o niepodległość i socjalizm, ukazującym się latach 1935-1939 w Warszawie, wydawanym przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Byłych Więźniów Politycznych. Publikacja ta dostępna jest w formie cyfrowej na stronie Śląskiej Biblioteki Cyfrowej (sbc.org.pl).

W listopadowym numerze *Życia Radomskiego* z 1993 roku znajduje się artykuł „Kaliszczakowie: odzyskanie niepodległości wspomina ówczesny uczeń Kochanowskiego". Jerzy Kaliszczak w listopadzie 1918 roku był uczniem VII klasy Gimnazjum im. J. Kochanowskiego. W domu jego rodziców przy dzisiejszej ul. Piłsudskiego 10 spotykali się działacze niepodległościowi m.in. Józef Marjański, późniejszy Komendant Radomskiego Okręgu Wojskowego.

Popularyzacji wiedzy na temat wolności w Radomiu niejednokrotnie podejmowali się na łamach prasy lokalnej regionaliści i historycy radomscy. Radomskie Towarzystwo Naukowe w 1978 roku w 60. rocznicę odzyskania niepodległości wydało zeszyt w całości poświęcony tematyce niepodległości na ziemi radomskiej. W zeszycie zamieszczono m.in. wybór tekstów „Protokołów posiedzeń Rady Miejskiej w Radomiu z lat 1917-1928". W zbiorze tym znajduje się tekst protokołu nadzwyczajnego posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 2 listopada. Posiedzenie odbyło się po wydarzeniach przejęcia władzy w mieście. Trwało tylko pół godziny. Jak wynika z tekstu protokołu, uczestniczył w nim przewodniczący Komitetu Pięciu Kazimierz Kelles-Krauz oraz komisarz rządowy Zygmunt Słomiński. Wiceprezydent Wacław Dębowski przedstawił Radzie obu panów i sam jako członek Komisji Pięciu złożył sprawozdanie z dotychczasowych jej prac, a dr Kelles-Krauz uspokajał rajców zaniepokojonych rozwojem wypadków w mieście.

Drugi protokół pochodzi z „Posiedzenia Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 12.XI 1928 roku". Posiedzenie odbyło się w 10. rocznicę odzyskania niepodległości. O przejęciu władzy w mieście wspominał na nim dr Stanisław Kelles-Krauz. Protokoły posiedzeń Rady Miejskiej znajdują się w zbiorach radomskiego archiwum.

W tym samym zeszycie *Biuletynu Kwartalnego RTN* znajduje się artykuł Witolda Dąbkowskiego „Odzyskanie niepodległości w Radomiu 2-go listopada 1918 r." Opisany jest w nim szczegółowo ciąg zdarzeń mających miejsce w okresie od 1 do 7 listopada w Radomiu. Jest to jedno z cenniejszych opracowań przedstawiających tę część historii miasta. Skrócona wersja artykułu opublikowana została w listopadowym numerze miesięcznika *Przemiany* w 1978 roku pod tytułem „Narodziny II Rzeczypospolitej w Radomiu".

W 2013 roku na łamach *„Gazety Wyborczej – Radom* na temat pierwszych dni wolności w Radomiu opowiadał w rozmowie z Magdaleną Ciepielak dr Piotr Tusiński, autor opracowania „Republika Radomska w listopadzie 1918 r.". Książka wydana została przez Resursę Obywatelską na 95. rocznicę odzyskania niepodległości. Jest to jedyna jak do tej pory publikacja przedstawiająca to wydarzenie w szerszym kontekście. Republika Radomska to współczesna nazwa odnosząca się do wydarzeń i ludzi, którzy uzyskali wolność dla Radomia. Termin ten nie występował we wspomnieniach i źródłach opisujących to wydarzenie. Badacz pierwszy raz użył określenia „Republika Radomska" w 1988 r. podczas obchodów 70. rocznicy odzyskania niepodległości. Obecnie określenie to funkcjonuje powszechnie w środowisku naukowym i lokalnych mediach.

O wolności w Radomiu pisały wielokrotnie lokalne dzienniki takie jak:

Echo Dnia, Słowo Ludu, radomskie wydanie *Gazety Wyborczej Życie Radomskie*. Na uwagę zasługują szczególnie artykuły dr. Sebastiana Piątkowskiego, Władysława Macherzyńskiego, Czesława Zwolskiego.

Zbiór różnorodnych artykułów w prasie lokalnej na temat niepodległości w Radomiu daje interesujący materiał, pomocny w pogłębianiu wiedzy i poznawaniu nieznanych faktów z historii naszego miasta. Część z tych materiałów dostępna jest w formie cyfrowej na stronie Radomskiej Biblioteki Cyfrowej http://bc.radom.pl/dlibra. Powszechnie dostępna na stronie Resursy Obywatelskiej http://www.resursa.radom.pl jest także publikacja dr. Piotra Tusińskiego „Republika Radomska w listopadzie 1918 r.".

Bibliografia (wybór)

- Dąbkowski Witold. Narodziny II Rzeczypospolitej w Radomiu // *Przemiany*. – 1978, nr 11, s. 12-13, il.
- Dąbkowski Witold. Odzyskanie niepodległości w Radomiu 2-go listopada 1918 r. // *Biuletyn Kwartalny RTN*. – 1978, z. 1, s. 34-48 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Drela Anna. I nastała niepodległość : kulisy powstawania wolnej Polski w Radomiu odsłania na podstawie swych wieloletnich poszukiwań Władysław Macherzyński // *Echo Dnia Radomskie*. – 2005, nr 261, s. 14, il.
- Drela Anna. Spacer z historią po Radomiu // *Polska*. – 2008, nr 261, dod. *„Radom Nasze Miasto"*, nr 45, s. 4, il.
- Kaliszczakowie : Odzyskanie niepodległości wspomina ówczesny uczeń „Kochanowskiego" // *Życie Radomskie*. – 1993, nr 263, s. II
- Macherzyński Władysław. Niepodległość ziściła się w listopadzie // *Życie Radomskie*. – 1985, nr 262, s. 8
- Osiński Michał Tadeusz. Wspomnienia // *Biuletyn Kwartalny RTN*. – 1978, z. 1, s. 85-96 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Piątkowski Sebastian. Pierwsze dni // *Słowo Ludu*. – 1994, nr 262, dod. *„Radomiak"* nr 43, s. 3
- Protokóły posiedzeń Rady Miejskiej w Radomiu z lat 1917-1918 / oprac. Jan Orzechowski // *Biuletyn Kwartalny RTN*. – 1978, z. 1, s. 73-85 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Radom w dniach odradzającej się państwowości polskiej 1.IX – 11.XII. 1918 // *Ziemia Radomska*. – 1934, nr 259, s. 7-8 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Rozbrojenie 93 pp. w koszarach // *Ziemia Radomska*. – 1933, nr 259, s. 7 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Salwik Aleksander. Rozbrojenie okupantów w Radomiu 1.XI. 1918 r. // *Ziemia Radomska*. – 1933, nr 259, s. 6 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Słomiński Zygmunt. Zapiski i wspomnienia z czasów pierwszego Komisarjatu Rządu Polskiego w Radomiu : od dnia 2/XI 1918 roku do dnia 1/III 1919 roku. – Lublin : Drukarnia Państwowa, 1922. – 283, [4]s. ; 22 cm. (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Smak wolności : jak Radom odzyskiwał w 1918 roku niepodległość? : opowiada o tym historyk, doktor Piotr Tusiński / oprac. Anna Drela // *Echo Dnia Radomskie*. – 2004, nr 264, s. 6, il.
- Szczawiński Roman. Radom jesienią 1918 r. // *Kronika Ruchu Rewolucyjnego w Polsce*. – 1939, nr 2, s. 102-115 (dostępna wersja elektroniczna na https://www.sbc.org.pl/dlibra)
- Szczawiński Roman. Radom jesienią 1918 roku // *Nowy Tygodnik Radomski*. – 1991, nr 42, s. 8 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Tusiński Piotr. Republika Radomska / rozm. przepr. Magdalena Ciepielak // *Gazeta Wyborcza – Radom*. – 2013, nr 261, s. 6-7, il.
- Tusiński, Piotr. „Republika Radomska" w listopadzie 1918. – Radom : Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska", 2013. – 78 s. : il. ; 15 cm – (Historia Cię szuka... ; 6) ISBN 978-83-928963-5-7 (dostępna wersja elektroniczna na http://www.resursa.radom.pl)
- Wigura Jan. Dni listopadowe, dni wskrzeszenia Polski w Radomiu // *Ziemia Radomska*. – 1931, nr 260, s. 2 (dostępna wersja elektroniczna na http://bc.radom.pl/dlibra)
- Zwolski Czesław. Pierwsze dni niepodległości // *Echo Dnia*. – 1995, nr 259, s. 9.

Dorota Ważyńska
Pracownik Działu
Informacyjno-Bibliograficznego
MBP w Radomiu

Wydarzenia

O ratowaniu twarzy „poranionych" czasem

Ilona Michalska-Masiarz

W listopadowy wieczór w sali wystawienniczej MBP odbyła się promocja książki Marty Wiktorii Trojanowskiej „Miały trwać wiecznie… Porcelanowe portrety nagrobne zmarłych w latach 1896-1945 pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. B. Limanowskiego w Radomiu". Wydało ją Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu pod honorowym patronatem Społecznego Komitetu Ochrony Zabytkowego Cmentarza Rzymskokatolickiego w Radomiu.

A wszystko zaczęło się 10 lat temu w Lublinie, gdy Autorka – spacerując po jednym z tamtejszych cmentarzy, oczywiście z aparatem fotograficznym w rękach, bowiem fotografowanie to jedna z kilku wielkich jej pasji – dostrzegła potrzaskany porcelanowy portret dwunastoletniej dziewczyny zmarłej w 1908 roku. Jak sama pisze, bolesna świadomość, z jak bardzo nietrwałą materią miała do czynienia, wywołała potrzebę fotografowania kolejnych twarzy „poranionych" czasem… Ta potrzeba wiedzie ją na kolejne cmentarze i doprowadziła do powstania książki, którą poznać i kupić mogliśmy 27 listopada podczas promocji w Bibliotece.

Publikacja Marty Trojanowskiej ma charakter popularnonaukowy, dokumentuje najciekawsze i najważniejsze porcelanowe portrety nagrobne osób pochowanych na najstarszym radomskim cmentarzu, przy ul. Limanowskiego. Nie jest jednak katalogiem, co podkreślała Autorka, gdy ktoś spośród publiczności szukał wizerunku członka swojej rodziny. Taki charakter może mieć strona internetowa www.wieczno-trwale.blogspot.com, założona przez nią kilka lat temu. Książka w dużo większym stopniu jest źródłem informacji na temat portretu nagrobnego, a szczególnie jego wersji wypalanej na porcelanie i co wyjątkowe – jest pierwszą publikacją książkową w Polsce, która nie jest li tylko katalogiem, lecz także klasyfikuje, sięga do historii, do źródeł powstania nagrobnego portretu ceramicznego. Co za tym idzie, właściwie do Marty Trojanowskiej należy zasługa wypracowania podziałów, kategorii, terminologii. Zadziwiające, bowiem historia umieszczania portretów zmarłych na porcelanie ma już 130 lat.

Podczas promocji mieliśmy okazję posłuchać o tym, jak powstawała książka, dlaczego porcelanowe portrety są tak nietrwałe, chociaż ci, którzy je tworzyli i reklamowali w prasie przełomu wieków XIX i XX, uznawali je za wiecznotrwałe. Wielką wartością dokumentacyjnej pracy Autorki, trwającej już dekadę, oraz tej książki jest to, że niektóre z porcelanowych portretów już nie istnieją, pokonał je czas, a przetrwały tylko w archiwach fotograficznych, a teraz także na kartach publikacji „Miały trwać wiecznie…".

Autorce gratulujemy pomysłu i pasji. Jako pracownicy biblioteki jesteśmy dumni z tak utalentowanej Koleżanki. Życzymy również wytrwałości, bo wydanie książki jest krokiem milowym i wielkim sukcesem, ale jest też początkiem, bowiem wiele zagadnień wciąż wymaga rozwinięcia i zbadania.

Ilona Michalska-Masiarz
Kierownik Działu Promocji Książki
i Biblioteki MBP w Radomiu

Klub Gier Planszowych

Ewa Boruch

Gry planszowe należą do jednej z ciekawszych metod aktywizujących. Posiadają pozytywny wpływ na rozwój wielu umiejętności:

- praca w grupie i przestrzeganie ustalonych zasad,
- rozwój uwagi i koncentracji,
- radzenie sobie z emocjami, np.: przy przegranej lub zwycięstwie,
- odkrywanie swoich słabych i mocnych stron,
- myślenie strategiczne,
- rozwijają słownictwo,
- nabywanie i ćwiczenie różnego rodzaju umiejętności, np.: działanie strategiczne, cierpliwość.

Wybierając gry planszowe jako jedną ofert działalności bibliotecznej, naszym celem było także i jest nadal zachęcenie do alternatywnej formy spędzenia czasu innej niż komputer czy telewizja. Oferta ta dotyczy osób w każdym wieku. Zapraszamy wszystkich, którzy chcą pograć, pobawić się czy poznać nowych ludzi.

Kluby gier planszowych działają obecnie w czterech filiach bibliotecznych na terenie Radomia. Sam pomysł na dodanie ich do oferty, z jaką wychodzą bibliotekarze do użytkowników biblioteki w każdym wieku, narodził się w październiku 2017 roku.

Najtrudniejsze były początki. Trzeba było wyznaczyć koordynatora, który służyłby pomocą klubom, uzyskać gry dostępne dla uczestników spotkań oraz rozreklamować nową inicjatywę. Na szczęście w kwestiach tych nie było większych problemów. Koordynatorką została pomysłodawczyni i autorka niniejszego artykułu. Natomiast pierwsze gry ufundowała firma Granna, która wspiera takie akcje. Wysłała ona do każdej chętnej filii zestaw czterech gier oraz gadżety dla uczestników. Pozostałe gry zostały zakupione przez Miejską Bibliotekę Publiczną w ilości ok. 40 sztuk i rozdzielone na cztery placówki.

Osoby odwiedzające bibliotekę były pozytywnie zaskoczone nową propozycją. Nie miało to jednak odzwierciedlenia w liczbie osób grających. Wszystko zaczęło się zmieniać miesiąc później, gdy rozpoczęły się ferie. Brak zajęć w szkołach i dużo wolnego czasu pozwoliły uczestnikom zajęć feryjnych, i nie tylko, skorzystać z propozycji, jaką proponowały Kluby Gier Planszowych.

W każdej filii podczas ferii w spotkaniach KGP wzięło udział minimum 50 osób. Po wzmożonej aktywności nastąpiła stagnacja, gdy gracze powrócili do szkół. Nadmiar obowiązków sprawił, że odwiedziny były spontaniczne w każdej z placówek, ale nie rzadziej niż raz w miesiącu. Ilość uczestników na jednym spotkaniu wahała się od 3 do 10 osób. Kolejny wzrost liczby osób zainteresowanych graniem w bibliotece miał miejsce pod koniec czerwca, gdy zaczęły się wakacje, i trwa do dzisiaj. Średnio pojawia się w każdej placówce w ciągu miesiąca od 20 do nawet 30 osób. Od początku istnienia Klubu Gier Planszowych do końca listopada biblioteki odwiedziło 250 uczestników w każdej z placówek. Oczywiście Kluby Gier Planszowych mają także swoich stałych bywalców. Grają oni nie tylko w gry, ale też korzystają od czasu do czasu z księgozbioru biblioteki. Niestety mała ilość gier mogła zachwiać tą kruchą równowagę. Z pomocą przyszli prywatni darczyńcy, którzy ofiarowali w ciągu roku do niektórych filii po kilka gier. Ponadto dzięki zaangażowaniu pracowników filii nr 16 udało się pozyskać sponsorów na kolejne tytuły i pod koniec października biblioteka otrzymała 40 gier planszowych od trzech wydawnictw: Alexander, Rebel i Piatnik. Gry te trafiły na półki czterech bibliotek (filii nr: 1, 2, 6 i 16), by urozmaicić rozgrywki graczy.

Ewa Boruch
Pracownik filii nr 16
MBP w Radomiu,
koordynatorka KGP

Wszak istnieje coś takiego jak zarażenie podróżą i jest to rodzaj choroby w gruncie rzeczy nieuleczalnej

Ryszard Kapuściński

Małgorzata Zielonka

Od dłuższego czasu obserwujemy renesans książki o tematyce podróżniczej. Otwarte granice, nagłaśniane w mediach wyczyny wspinaczy sprawiają, iż popyt na tego typu literaturę wciąż rośnie.

Wychodząc naprzeciw tym zainteresowaniom, kierowana własną pasją w poznawaniu świata, Dorota Prawda – kierownik Filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomiu, od dwóch lat zaprasza bardziej i mniej znanych podróżników, autorów książek, reportaży i blogów, aby dzielili się i zarażali swoją pasją radomian.

Cykl spotkań z podróżnikami od samego początku cieszył się dużym zainteresowaniem. Na comiesięczne spotkania przychodzi grono wiernych słuchaczy. Egzotyczne lub przyprawiające o dreszcz grozy historie i fotorelacje, a przede wszystkim niezwykle ciekawe opowieści inspirują i pokazują, że warto poznawać świat, a księgozbiór biblioteki każdorazowo wzbogaca się o pozycje wydawnicze o tyle cenniejsze, że zaopatrzone dedykacjami odwiedzających nas autorów podróżników.

Gościli u nas dotychczas: znany z TVP Jarosław Kret, wnuk pisarza – podróżnika Arkady Paweł Fiedler, podróżująca samotnie pieszo i rowerem Kamila Kielar, reporter wojenny Andrzej Meller, radomski bibliotekarz – zdobywca korony gór Europy – Dawid Penkalla, filozof i podróżnik Leszek Szczasny, himalaista Andrzej Mytra oraz zdobywca korony gór Afryki Robert Gondek.

Anna Jaklewicz podczas spotkania z czytelnikami filii nr 1 MBP w Radomiu, listopad 2018.

W ostatnim miesiącu Bibliotekę odwiedziła Anna Jaklewicz. Jak sama mówi, archeologiem chciała zostać od zawsze. Poza wymarzonym wykształceniem realizuje się od lat jako podróżniczka i fotograf. Swoje wyprawy relacjonuje, pisząc

książki, oraz w licznych publikacjach, m.in. na łamach „National Geographic TRAVELLER" i w magazynie „Tam Tam".

Spotkanie zatytułowane „Tajemnice Indonezji" było nawiązaniem do jej najnowszej książki „Indonezja. Po drugiej stronie raju". Anna Jaklewicz zaprezentowała obszerny fotoreportaż z trwającej 9 miesięcy samotnej wyprawy do Azji. Pokazała pełen obraz Indonezji, daleko szerszy niż znany wszystkim egzotyczny pejzaż z palmami i turkusową wodą. Barwną relację z podróży tworzyła opowieść o dziesiątkach odwiedzonych wysp, różnorodności grup etnicznych oraz interesujących rytuałach, w których nasz gość brał udział. Spotkanie dotykało jednocześnie ważnych problemów globalnych, które są wynikiem ingerencji człowieka w środowisko naturalne, na podstawie sytuacji u wybrzeży wyspy Bali. Różnorodność – to słowo, które najlepiej określa pokazaną przez Annę Jaklewicz Indonezję. Krajobrazy, sposób życia mieszkańców, a nawet języki jakimi się posługują, sprawiają iż ten zakątek Azji naprawdę zadziwia.

Anna Jaklewicz za pokaz o Indonezji zdobyła nagrodę publiczności podczas największego festiwalu podróżniczego Europy „Kolosy" oraz nagrodę jury festiwalu „100 droga". Książka „Indonezja. Po drugiej stronie raju" otrzymała z kolei wyróżnienie od Magazynu Literackiego Książki Magellan w kategorii Reportażowa Książka Roku 2017 oraz nominację do nagrody „Podróż Roku" w organizowanym przez National Geographic konkursie TRAVELLERY.

Kolejnym Gościem zaproszonym do naszego cyklu spotkań z podróżnikami będzie Alicja Pyclik, która opisze swoją niecodzienną, bo wiodącą z Polski przez Turcję po Hiszpani „Podróż dookoła Europy".

Mark Twain twierdził: *Bardziej będziesz żałował tego, czego nie zrobiłeś, niż tego, co zrobiłeś. Więc odwiąż liny, opuść bezpieczną przystań. Złap w żagle pomyślne wiatry. Podróżuj. Śnij. Odkrywaj.*

Idea ta przyświeca również nam. Dlatego z przyjemnością będziemy kontynuować spotkania i zachęcać czytelników do poznawania świata, choćby za pośrednictwem książek pisanych przez naszych niezwykłych gości.

Książki promowane podczas cyklu spotkań z podróżnikami:

- Kret Jarosław, *W Ziemi Świętej*, Poznań 2016
- Fiedler Arkady Paweł, *Maluchem przez Afrykę*, Warszawa 2016
- Meller Andrzej, *Czołem, nie ma hien*, Kraków 2016
- Szczasny Leszek, *Świat na wyciągnięcie ręki*, Racibórz 2010
- Gondek Robert, *W drodze na najwyższe szczyty Afryki*, Poznań 2017
- Jaklewicz Anna, *Indonezja – po drugiej stronie raju*, Gliwice 2017

Małgorzata Zielonka
Pracownik filii nr 1
MBP w Radomiu

Dwójkowa Akademia Czytelnika

Karolina Tkaczyk

Dwójkowa Akademia Czytelnika to nazwa działalności kulturalno-oświatowej prowadzonej od stycznia 2017 roku w filii nr 2 MBP w Radomiu. W ramach cyklicznych spotkań odbywają się zajęcia zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Dla młodszych czytelników są to gównie warsztaty literacko-plastyczne lub literacko-muzyczne, z kolei dla dorosłych biblioteka organizuje prelekcje lub spotkania autorskie.

Z początkiem aktywności Dwójkowej Akademii Czytelnika, biblioteka rozpoczęła cykl prelekcji „Kobiety w historii Radomia", których celem było podkreślenie roli kobiet w życiu społecznym i kulturowym naszego miasta z okazji trwającego wówczas Roku Praw Kobiet. Impulsem do rozpoczęcia takich prelekcji była także książka „Ich ślady. Kobiety w historii Radomia", wydana przez MBP w Radomiu w roku 2011, której drugie wydanie ukazało się w 2013 roku. Cykl „Kobiety w historii Radomia" zdobył uznanie czytelników i w czerwcu 2018 roku został nagrodzony w konkursie Radom Obywatelski. Prelegentkami spotkań były między innymi Agata Morgan, Anna Drela i Katarzyna Podsiadała.

Zajęcia prowadziła Marta Trojanowska

W ramach spotkań dla dorosłych czytelników odbyły się też spotkania między innymi z Elżbietą Czajką, Ewą Podsiadły-Natorską, Adrianem Szarym, Małgorzatą Gutowską-Adamczyk, Wojciechem Krupą, Eweliną Matuszkiewicz czy Moniką Knapczyk. Pod patronatem Dwójkowej Akademii Czytelnika zorganizowano cykliczne imprezy: Tydzień Bezpiecznego Internetu, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich, w czasie którego czytelnicy otrzymali książki niespodzianki; Tydzień Bibliotek, w tym konkurs plastyczny „(Do) wolne Hece w Radomskiej Bibliotece" oraz „Cała Polska czyta dzieciom".

Najmłodszym czytelnikom biblioteka oferuje tematyczne spotkania, które odbywają się zawsze o stałej porze. Do tej pory dzieci uczestniczyły w zajęciach pt.: „O sekretnym życiu Krasnali", „Książka w życiu pomaga", „Szczęście na patyku", „Za dużo psot", „Magiczna Biblioteka", „O Wojtku żołnierzu bez munduru", „Podróże na piórze", „Jak to z Mikołajem było". Podczas tych zajęć bibliotekarki, wykorzystując działania plastyczne lub muzyczne, starają się zachęcić najmłodszych do czytania książek oraz odwiedzania biblioteki, w której nigdy nie jest nudno. W trakcie jednego ze spotkań dzieci robiły kartki pocztowe z wakacji z ulubionymi postaciami z książek, innym razem pisały wspólnie list do Świętego Mikołaja i uczyły się piosenki, którą będą mogły go przywitać. Nie zabrakło także budowania zamku z zakładek książkowych czy tworzenia wspólnej bajki. Podczas spotkań w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika zawsze odbywa się głośne czytanie lektury, która tematycznie odpowiada prowadzonym zajęciom.

Do tej pory uczestnikami imprez organizowanych przez filię nr 2 były m.in. dzieci z przedszkoli publicznych nr 1, 17, 22 i 24 i ze szkół podstawowych nr 6, 7 i 24 oraz Niepublicznej Szkoły Podstawowej im. Juliusza Słowackiego w Radomiu.

Od grudnia 2018 roku ruszają warsztaty literackie „Od pierwszego słowa", skierowane głównie do młodzieży, która pisze, bądź chciałaby zacząć pisać, ale nie wie, jak się do tego zabrać. Spotkania będą miały na celu nie tylko dzielenie się swoimi próbami literackimi, ale także poznawanie nowych gatunków i form prozatorskich. Warsztaty poprowadzi wolontariuszka.

Dwójkową Akademię Czytelnika tworzą ludzie kreatywni, którzy starają się zachęcić i młodszych, i starszych nie tylko do czytania, ale także do uczestniczenia w życiu kulturalnym Radomia, przez na przykład różnorodne konkursy czy poznawanie historii naszego miasta. Katalog działań bibliotecznych filii nie jest zamknięty. Cały czas poszerzamy ofertę, otwieramy się na nowych czytelników i ich potrzeby. Chcemy, aby Radom był miastem o wysokiej świadomości kulturalnej, i do tego dążymy.

Karolina Tkaczyk
Wolontariuszka w filii nr 2
MBP w Radomiu

Bracia nasi mniejsi

Kinga Olbromska-Miłosz

Jak co roku w Polsce i na całym świecie 4 października obchodzony jest Światowy Dzień Zwierząt. Święto to na stałe wpisało się w kalendarz ważnych dla nas wydarzeń. Tego dnia od 25 lat organizowane są różnego rodzaju działania zwracające uwagę na trudny los bezdomnych zwierząt, maltretowanych i wykorzystywanych w nieludzki sposób. Mówi się o gatunkach wymierających lub zagrożonych wyginięciem, co często związane jest z nadmierną i bezmyślną eksploatacją środowiska przez człowieka. Celem wprowadzenia tego święta było również pokazanie ludziom, że zwierzęta nie są zabawką, a żywymi stworzeniami, a także zwrócenie uwagi na trudne warunki, w jakich przebywają w schroniskach i walka o prawa zwierząt do godnego życia bez przemocy. Na to wszystko już w XIII w. zwracał uwagę św. Franciszek z Asyżu.

Filia nr 16 MBP w Radomiu po raz kolejny włączyła się w obchody tego święta, przygotowując dwa spotkania dla dzieci. W tym roku po raz pierwszy zorganizowaliśmy zbiórkę na rzecz

Gościliśmy Panią Agnieszkę z radomskiego schronista dla zwierząt

radomskiego schroniska dla zwierząt, która przekroczyła nasze oczekiwania. Zbierane były koce, karma dla zwierząt, miski i wszystko, co w jakikolwiek sposób może pomóc w opiece nad mieszkańcami schroniska. W ramach cyklu „Pokój Pełen Opowieści – Zwierzęta wokół nas", zorganizowane zostało spotkanie z Panią Agnieszką – wieloletnim pracownikiem schroniska, oraz jej podopieczną – suczką Lizzi. Uczestnicy tego spotkania dowiedzieli się co nieco o tym święcie. Pani Agnieszka opowiedziała o schronisku; ile i jakie zwierzęta można tam spotkać, jak przebiega adopcja zwierząt, w jaki sposób opiekują się mieszkańcami schroniska oraz o wsparciu dla schroniska. Mówiła również o wolontariacie i eko-patrolu, który można wezwać, dzwoniąc pod numer 986. Przy okazji wizyty przekazaliśmy pracownikom schroniska przyniesione przez dzieci oraz naszych czytelników dary.

Dr Michał Giżka z Odysem

Kolejne spotkanie z okazji Światowego Dnia Zwierząt odbyło się 10 października. Naszym, gościem był pracownik radomskiej lecznicy Zwierzyniec doktor Michał Giżka. Lekarzowi towarzyszyła asystentka ze swoim czworonożnym przyjacielem Odysem, który wykazał się ogromną cierpliwością. Podczas spotkania dzieci dowiedziały się, jak należy opiekować się pupilem, jak wygląda praca weterynarza, co znajduje się w uchu psa, do czego służą kuleczki w probówkach na pobraną krew oraz jak wyglądają najczęściej spotykane pasożyty zwierząt. Jak przystało na przyszłych weterynarzy, po założeniu rękawic dzieci mogły przystąpić do badania Odysa. Dowiedziały się jak wykonuje się badanie zwierząt, posłuchały bicia serca Odysa i zobaczyły, jak należy opatrzyć rannego zwierzaka. Same też mogły potrenować bandażowanie i opatrywanie zwierząt na pluszowych psiakach i kotach. Po wykonanym opatrunku nastąpiła krótka analiza dolegliwości naszych pluszaków w wykonaniu Pana Michała. A wszystko odbyło się w przystępnej formie i miłej atmosferze.

Kinga Olbromska-Miłosz
Kierownik filii nr 16
MBP w Radomiu

Działamy (nie)prowincjonalnie

Wakacje w iłżeckiej bibliotece

Małgorzata Kosel

Jak co roku Oddział dla Dzieci iłżeckiej biblioteki na czas wakacji przygotował ciekawy program zajęć. Podczas zajęć z dziećmi staraliśmy się zawsze stawiać na czytanie i książkę, a także zabawę i animacyjne zajęcia wokół niej. Podczas warsztatów „Kreatywnie czytam i tworzę" dzieci uczestniczyły w zajęciach z głośnego czytania, poznały nowości książkowe, wierszyki ćwiczące języki, rymowanki logopedyczne, dyktanda, „opowieści dziwnej treści". Były również spotkania z odsłuchiwaniem audiobooków – z nastawieniem na lektury, literackie gry planszowe.

Dzieci na zajęciach kreatywnych stworzyły mnóstwo ciekawych prac manualnych i plastycznych. Wykonywały m.in.: kolorowe witraże, malowały ozdobne flakoniki. Powstała dosyć spora liczba „kamieniaczków", kotków z talerzy, papierowych myszek, piesków, kwiatów z bibuły, lalek, ozdobnych kopert, torebek, ślimaków, ludzików z plasteliny, zwierzątek z modeliny, ramek z autoportretem, teczek rysunkowych i wiele, wiele innych.

Wspólnie sporządzaliśmy specjalną miksturę do puszczania ogromnych baniek mydlanych. Kolorowe i ogromnebańki, które wyfruwały, sprawiły wszystkim wiele radości. Było również na iłżeckim rynku malowanie bajkowych postaci.

Dodatkowo biblioteka zorganizowała dwa konkursy. Jeden na namalowanie portretu Martynki – ten konkurs skierowany był do najmłodszych czytelników naszej biblioteki i nagrodzono w nim 11 uczestników. Zaś drugi konkurs na rekordzistę wakacyjnego czytania, skierowany był do wszystkich dzieci zapisanych do iłżeckiego Oddziału dla Dzieci. Nagrodzonych zostało 20 laureatów.

Dzieci uczestniczyły w 20 wakacyjnych spotkaniach. Podczas uroczystego zakończenia wakacji biblioteka nagrodziła 32 uczestników, których obecność na zajęciach była co najmniej dziesięciokrotna.

Dzieci przy rozdaniu nagród chwaliły się, ile i jakie książki udało im się przeczytać w czasie wakacji. Tu padały tytuły z serii „Dziennika Cwaniaczka", „Klubu Kociaków Słodziaków", „Martynka", „Percy Jackson i Bogowie Olimpijscy" oraz hit tegorocznych wakacji, cykl „Magiczne drzewo". Opowiadały, które z zajęć były najciekawsze i dlaczego. Tu wymieniały drzewka szczęścia, biedronki, ozdobne koperty i wiele, wiele innych.

Uczestnicy wakacyjnych zajęć bardzo aktywnie włączyli się w rozpropagowanie iłżeckiej Etażerki – szafy z książkami działającej na zasadzie bookcrosingu. Przygotowywały plakaty informacyjne, ulotki i ogłoszenia informujące o otwarciu Etażerki. Przynosiły również książeczki i pakowały we własnoręcznie przygotowany papier ozdobny z myślą o innych dzieciach, które będą zaglądać do książkowej szafy. Jak co roku przygotowywaliśmy, uczestnicząc w akcji BOHATER-ON, włącz historię – pocztówki do Powstańca. Dość spora koperta powędrowała do Fundacji Sensoria, która zajmuje się przesyłaniem pocztówek do żyjących bohaterów powstania.

Nasze wakacyjne spotkania cieszyły się dużą frekwencją, więc domyślamy się, że dzieci czuły się u nas świetnie i nie narzekały na brak nudy.

Małgorzata Kosel
Pracownik
Oddziału dla Dzieci
MGBP w Iłży

Iłżeckie Strofy Jesieni

Teresa Niewczas

25 października już po raz dwunasty w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej odbyła się kolejna edycja Konkursu Recytatorskiego pt. „STROFY JESIENI". Swój udział zgłosiło 60 uczniów od I klasy szkoły podstawowej do III kl. gimnazjalnej. Recytacje w trzech grupach wiekowych oceniała komisja powołana przez organizatorów. Młodzi recytatorzy zaprezentowali wiersze współczesnych autorów oraz klasyków m. in.: Jana Brzechwy, Czesława Janczarskiego, Bolesława Leśmiana, Doroty Gellner, Jana Czarneckiego – naszego rodzimego poety. Prezentowany poziom oraz różnorodność recytacji komisja oceniła bardzo wysoko. Najładniej zaprezentowali się młodzi recytatorzy. Każdy z uczestników konkursu otrzymał okolicznościowy dyplom oraz długopis ufundowany przez iłżecki samorząd, a najlepsi laureaci uhonorowani zostali nagrodami książkowymi. Ze względu na dużą ilość uczestników oraz sprawy organizacyjne – wręczenie nagród, wyróżnień i dyplomów odbyło się na uroczystych apelach w poszczególnych szkołach.

Podsumowany został również konkurs literacki pod tym samym tytułem. Wpłynęło na niego 12 prac w tym: 5 opowiadań i 7 utworów poetyckich. Prace oceniała trzyosobowa komisja. Przewodniczący jury Adolf Krzemiński z Delegatury Urzędu Marszałkowskiego w Radomiu ocenił tę edycję konkursu jako najciekawszą ze wszystkich dotychczasowych. Uznał poziom prac za dobry, a nagrodzonych prac prozatorskich – bardzo dobry. Pogratulowano młodym adeptom pióra, a recytatorom życzono kolejnych sukcesów. Oprócz okolicznościowych dyplomów każdy z uczestników otrzymał w nagrodę pendrive, a prace najlepsze zostały dodatkowo wyróżnione nagrodami książkowymi. Laureatką konkursu w prozie została uczennica III klasy Gimnazjum, a w poezji emerytowana nauczycielka. Ta edycja przekonała nas, że warto organizować takie konkursowe przedsięwzięcia. W załączeniu prezentujemy pracę laureatki konkursu.

Autorka
Dyrektor Miejsko-Gminnej
Biblioteki Publicznej w Iłży

Kask

Tyle razy słyszy się o wypadkach i nieszczęściach na świecie, a człowiek mimo to dalej myśli, że jego może to nie dosięgnąć. Wierzy, że jest jakimś magnesem, który odpycha złe rzeczy, a przyciąga te dobre. Ufa, że los mu

sprzyja i będzie sprzyjać do końca życia. Prawda jest taka, że jeśli już stanie się coś, co choć w części bezpowrotnie zmieni jego życie, dopiero wtedy dostrzega wszystko inne. Zaczyna żałować pewnych rzeczy. Zaczyna żałować tego, co zrobił i czego nie zrobił.

Był wrzesień, a jesień już dawno do nas zawitała. Ochłodziło się, liście zmieniły barwy, a deszcz zdążył popadać. Park wyglądał cudownie, jeszcze piękniej niż latem. Co roku miał ten swój nowy urok. Uwielbiałam w nim przebywać, lecz ten dzień spędziłam w swoim pokoju. Sobota sprzyjała rozmyślaniu.

Stało się to dokładnie rok temu. Niedawno wróciłam ze szkoły, zjadłam obiad, aby następnie usiąść po turecku na łóżku i kontynuować czytanie książki Marissy Meyer „Bez serca". Wtem usłyszałam pukanie do drzwi.

– Proszę!

– Puk, puk, stuku puk, mogę wejść?

Podniosłam wzrok, aby zobaczyć osobę stojącą na progu. Od razu się uśmiechnęłam.

– Cześć, siadaj – odsunęłam się, aby mu zrobić więcej miejsca. – Co cię do mnie sprowadza?

– Chciałem zobaczyć, co porabia moja mała siostrzyczka – powiedział, po czym zaczął mi czochrać włosy. – I jak widzę, jesteś w trakcie czytania, więc mam ci nie przeszkadzać.

– Żartujesz? Nie przeszkadzasz mi. Zawsze znajdę dla ciebie czas.

Uniósł kącik ust ku górze.

– Co powiesz na przejażdżkę?

***

Mój brat był wielkim fanem motocykli. Zawsze chciał mieć jeden ze swoich wymarzonych, a kiedy dostał go na urodziny jako prezent od rodziców, woda sodowa uderzyła mu do głowy. Jeździł na nim wszędzie – do szkoły, na zakupy, na spotkania z przyjaciółmi. Oczywiście nigdzie się nie wybierał bez kasku, bo mama dostałaby zawału. Brat motocykl posiadał od dawna, od jakichś dwóch lat, ale jeszcze nie miałam okazji nim jeździć, dlatego bardzo się ucieszyłam, że wreszcie zaproponował mi wycieczkę.

Jechaliśmy jedną z głównych ulic. Nie za szybko, ale też niezbyt wolno. Siedziałam za nim, obejmując go mocno w pasie. Nie mogłam się nie uśmiechać. Wiatr delikatnie szczypał mnie w twarz i rozwiewał moje włosy. Patrzyłam, jak mijaliśmy inne pojazdy. Z nas dwojga to on miał kask na głowie. Prosty, czarny z motywem białego płomienia. Z racji tego, że mój braciszek miał dość sporą głowę, to przedmiot także musiał był duży.

Wjechaliśmy w kolejną ulicę. Ruch był tu większy, co zmusiło kierowcę do przyspieszenia, ale zamiast narzekać, zaśmiałam się. Wymijał samochody, a ja krzyczałam podekscytowana szybkością. Brat zawtórował mi. Nadal jechaliśmy bardzo szybko, ale nie bałam się. Wiedziałam, że potrafił dobrze prowadzić motocykl, mimo iż nie było tego widać na pierwszy rzut oka. Był dobrym kierowcą.

– Siostrzyczko? Załóż kask – krzyknął przez wiatr.

Szczerze się zdziwiłam.

– Przecież…

– Załóż go. Teraz twoja kolej.

Bez sprzeciwu, pomimo szybkości, z którą jechaliśmy, udało mi się zdjąć kask z jego głowy i założyć na swoją. Trochę mi latał na głowie.

– Pamiętasz naszą małą obietnicę z czasów, kiedy byliśmy mali? – Chciałam kiwnąć głową, ale zorientowałam się, że tego nie zauważy, więc tylko coś mruknęłam. Początkowo myślałam, że tego nie usłyszał.

– Zawsze mnie będziesz kochać, prawda, siostrzyczko?

Uśmiechnęłam się.

– Oczywiście, braciszku.

– Mimo wszystko?

– Mimo wszystko.

Następnie zamknęłam oczy i oparłam głowę o plecy brata. Potem usłyszałam głośny trzask...

***

Kolejne wydarzenia pamiętałam jak przez mgłę. Obudziłam się w szpitalu. Od mamy dowiedziałam się, co się wydarzyło. Wjechał w nas samochód osobowy. Jechaliśmy bardzo szybko, a w motocyklu nie zadziałały hamulce. On musiał się zorientować! Najbardziej zabolało mnie to, że z nas dwojga przeżyłam tylko ja.

Pogrzeb odbył się kilka dni po wypadku, gdy wyszłam ze szpitala. Położyłam trochę rozbity przedmiot na grobie i dziękowałam bratu za uratowanie mi życia.

Pamiętałam jak tuż po urodzinach poszłam z nim na zakupy po kask. Było sporo propozycji, ale on wybrał właśnie ten. Z motywem białych płomieni, które nigdy nie zgasną, jak miłość między rodzeństwem. Mocny, żeby nie zawiódł, gdy stanie się coś złego. Śmialiśmy się potem, bo tato wolałby niebieski.

Naszym ulubionym wspólnym zajęciem był spacer po parku. Szczególnie latem i jesienią. Kiedy tylko mogliśmy, chodziliśmy tam i rozmawialiśmy o błahych rzeczach, jak jego znienawidzony owoc lub moja znienawidzona zupa. Czasami śmialiśmy się z samych siebie.

Był dla mnie oparciem w trudnych chwilach. Przytulał mnie i pocieszał. Nie tracił we mnie wiary, podczas gdy ja powoli zaczynałam to robić. Zawsze mi pomagał, gdy tego potrzebowałam. Przykleił mi plaster, kiedy zdarłam kolano wiele lat temu.

Podobno rany szybko się goją, ale to nieprawda. One nie znikają. Zbliżniają się i dają o sobie znać co jakiś czas. Czy to możliwe, aby moja rana tak często się otwierała?

Dzisiaj przypadała pierwsza rocznica jego śmierci. Jeszcze nie odwiedziłam cmentarza…

Kinga Kozieł
lat 15
Publiczne Gimnazjum w Iłży

Wakacje w Krzyżanowicach w 2018 roku

Urszula Grudzień

Wzorem lat ubiegłych w filii w Krzyżanowicach MGBP w Iłży w czasie wakacji odbywały się zajęcia dla dzieci „Lato w bibliotece". Celem spotkań było umożliwienie dzieciom spędzenie wolnego czasu w sposób pożyteczny, atrakcyjny i bezpieczny. Biblioteka przygotowała różnorodne zajęcia, które pozwoliły na twórcze i czynne zagospodarowanie wolnego czasu. Zabawy skupiały się wokół książek dostępnych w bibliotece.

W lipcu „Nela – mała reporterka" zabierała dzieci w dalekie podróże do różnych zakątków świata. Było czytanie wybranych fragmentów książek, tworzenie rekwizytów związanych z podróżami oraz szereg innych zadań do wykonania. Dzieci poznawały piękne miejsca, fascynujące zwierzęta, rozwijały słownictwo związane z geografią.

Sierpniowe spotkania miały różnorodny charakter. Dużym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia ruchowe, konkursy oraz zabawa w teatr. Z inicjatywy dzieci utworzona została kraina baśniowa „Brzechwolandia". Młodzi uczestnicy wystąpili w widowisku „Czerwony Kapturek" według książki Jana Brzechwy „Bajki samograjki" oraz prezentowały wiersze autora. Wystąpienie poprzedzały przygotowania ról, rekwizytów, zaproszenie gości. Młodych aktorów nagrodzono dużymi brawami oraz słodyczami. W czasie zajęć powstało mnóstwo prac plastycznych wykonanych różną techniką. Młodzi artyści tworzyli z masy solnej, plasteliny, wykorzystywali surowce wtórne: rolki po papierze, nakrętki itp. Prace można obejrzeć na wystawie zorganizowanej w bibliotece.

Na zakończenie uczestnicy zajęć otrzymali dyplomy, nagrody rzeczowe oraz słodycze.

Wakacje w bibliotece miały walory edukacyjno-rozrywkowe, stwarzały dzieciom okazję do odkrywania nowych wartości, pobudzały do rozwoju, rozszerzały zainteresowania oraz pozwalały nawiązać nowe kontakty. Uczestnicy przekonali się, że wizyta w bibliotece może być wspaniałą przygodą.

Autorka
Pracownik MGBP w Iłży
filii w Krzyżanowicach

„Przedwiośnie" w Jedlińsku

Bożena Starzyńska

Ogólnopolska akcja Narodowego Czytania to już tradycja. W tym roku czytaliśmy po raz siódmy, a głównym bohaterem przedsięwzięcia został Stefan Żeromski i jego powieść „Przedwiośnie". Tegoroczna odsłona Narodowego Czytania odbyła się w roku 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Dlaczego w tym szczególnym jubileuszowym roku wybrano właśnie „Przedwiośnie"? Prezydent Andrzej Duda, inaugurując akcję, po-

Goście dopisali

wiedział: „W literaturze polskiej nie ma lepszego, pełniejszego, celniejszego obrazu tamtych przeżyć niż „Przedwiośnie" Stefana Żeromskiego. Ostatnia powieść wybitnego autora, napisana została na gorąco, pod wrażeniem pierwszego entuzjazmu rodaków, ale też pierwszych rozczarowań; rozstrzygających zwycięstw, ale też brzemiennych w skutki błędów i zaniechań. [...] Dlatego w trwającym roku stulecia odzyskania niepodległości pragnę zaprosić Polaków do Narodowego Czytania właśnie Przedwiośnia."

W piątek 7 września o godz. 10^{30} w GBP w Jedlińsku zaczęli pojawiać się pierwsi goście. Wśród obecnych na Narodowym Czytaniu byli: Przewodniczący Rady Gminy Marcin Drewnowski, Sekretarz Urzędu Gminy Andrzej Pawluczyk, Radna Powiatu Radomskiego Teodozja Bień, nauczyciele, młodzież szkolna, czytelnicy i sympatycy biblioteki.

Po przywitaniu wszystkich gości przez Bożenę Starzyńską – dyrektora biblioteki, wszystko przebiegło spontanicznie i w iście domowej atmosferze.

Miłym zaskoczeniem dla uczestników spotkania było wyświetlenie fragmentu filmu Filipa Bajona „Przedwiośnie". Z przyjemnością obejrzeliśmy sceny z udziałem znanych polskich aktorów.

Jako biblioteka staraliśmy się odciąć od konwenansów i zapewnić naszym gościom rodzinny klimat, dlatego też zaangażowałyśmy w całą akcję czytelników. Fragment listu Prezydenta RP odczytała lokalna pasjonatka historii, była dyrektor Publicznego Przedszkola w Jedlińsku – Teresa Walczak.

Jedlińską bibliotekę reprezentowała długoletnia czytelniczka Lucyna Piwowar, która odczytała fragment powieści.

Wspólne czytanie tej pięknej i mądrej książki pomogło nam przybliżyć się do doświadczeń sprzed wieku, wspólnie świętować, delektować się piękną polszczyzną utworu, cieszyć się niepodległością.

Na koniec spotkania młodzież szkolna została nagrodzona książkami Stefana Żeromskiego opatrzonymi pamiątkową pieczęcią. Biorąc pod uwagę frekwencję i zaangażowanie wszystkich, którzy wzięli udział w tym przedsięwzięciu, akcję „Narodowego Czytania" w bibliotece gminnej należy uznać za bardzo udaną.

Planujemy spotkać się za rok na kolejnym Narodowym Czytaniu.

Bożena Starzyńska
Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
w Jedlińsku

Mała Książka Wielki Człowiek

Aneta Podkowa

„Mała Książka Wielki Człowiek" jest pilotażowym programem skierowanym do trzylatków. W czerwcu na stronie Instytutu Książki pojawiła się pierwsza informacja o naborze do programu i Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy wypełniła druki dotyczące aplikacji. Zostały one pozytywnie zweryfikowane. W połowie września otrzymaliśmy materiały promujące akcję. Trwa ona do końca grudnia 2018 roku. Informacje o programie umieściliśmy na stronie www.wierzbica.naszabiblioteka.com i www.wierzbica.pl oraz w mediach społecznościowych. W miejscach ogólnodostępnych rozwiesiliśmy plakaty promujące projekt. Nawiązaliśmy współpracę z miejscowym przedszkolem. Gorąco zachęcaliśmy rodziców do pokazania dziecku biblioteki i przystąpienia do programu. Każdy rodzic trzylatka otrzymał ulotkę z informującą o sposobie przystąpienia do MKWC. Od połowy września do końca listopada do biblioteki zostało zapisanych 15

trzylatków. Troje dzieci otrzymało dyplomy. Co miesiąc składamy raport o ilości wydanych wyprawek i dyplomów. Maluszki bardzo chętnie przychodzą do biblioteki. Największą przyjemność sprawia im samodzielne wybieranie książeczek z półek i przyklejanie kolejnej naklejki.

Jak już wspominałam, program skierowany jest do dzieci urodzonych w 2015 roku. Ma on zachęcić rodziców do odwiedzenia biblioteki i codziennego czytania z dzieckiem. Każdy trzylatek, który przyjdzie do biblioteki i zostanie zapisany, otrzyma w prezencie wyprawkę czytelniczą, książkę – „Pierwsze wiersze dla..." oraz Kartę Małego Czytelnika.

Za każde odwiedziny w bibliotece zakończone wypożyczeniem co najmniej jednej książeczki z literatury dziecięcej maluch otrzymuje naklejkę na Kartę Małego Czytelnika. Po zebraniu 10 naklejek dziecko zostaje uhonorowane imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania. Wyprawka zawiera również broszurkę informacyjną dla rodziców o roli, jaką odgrywa książki w życiu dziecka „Książką połączeni, czyli o roli czytania w życiu dziecka". Z broszury dowiemy się, jak ważne jest czytanie od najmłodszych lat i skąd możemy czerpać inspiracje czytelnicze. Dzięki tej akcji dzieci niejednokrotnie po raz pierwszy przekroczyły próg biblioteki.

Program ma wiele zalet. Jest ogólnodostępny na terenie całej Gminy Wierzbica. Jedyny warunek, jaki należy spełnić, to przyjść z dzieckiem urodzonym w 2015 roku do biblioteki i je zapisać. Zarówno rodzic, jak i biblioteka nie ponoszą żadnych kosztów. Na podstawie przeprowadzonych badań dzieci, które wychowały się w środowisku, gdzie książka jest naturalnym elementem jego otoczenia, lepiej się rozwijają, są bardziej pewne siebie i mają większy zasób słownictwa niż rówieśnicy. Bardzo ważnym elementem czytania dzieciom jest obecność rodzica, który staje się przewodnikiem dla swojego maluszka w nowej przygodzie z książką

Od września już ponad 13 tys. trzylatków z całej Polski otrzymało Wyprawki Czytelnicze w ramach kampanii społecznej Instytutu Książki „Mała Książka – Wielki Człowiek". My ze swojej strony zachęcamy wszystkie biblioteki do wzięcia udziału w kolejnej kampanii.

Aneta Podkowa
Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej
w Wierzbicy.

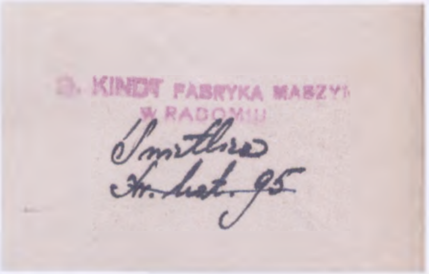

Z dziejów radomskiego bibliotekarstwa

Biblioteka Zakładowa Odlewni Radomskich

Marta Wiktoria Trojanowska

Kiedy Ludolf Kindt uruchomił niewielką odlewnię żeliwa w 1866 roku, zatrudnił w niej dziesięciu robotników. To oni odlewali zachwycające w swojej precyzji wsporniki balkonowe i żeliwne obudowy schodów, które można jeszcze dzisiaj podziwiać w wielu klatkach schodowych radomskich kamienic. Kiedy w 1905 roku fabrykę przejął Gustaw Kindt, nie tylko rozbudował ją i zmodernizował, ale także podwoił liczbę pracowników. Pod koniec lat 30. natomiast zatrudniał ich już ponad 80. (por. *Zakład Maszyn i Odlewnia Żelaza G. Kindt*, hasło w: J. Sekulski, *Encyklopedia Radomia*, Radom 2012). Prawdopodobnie to właśnie w miejscu pracy tych ludzi, przy ul. Staromiejskiej 8/10, można szukać początków księgozbioru, który posłużył później za podwaliny Biblioteki Zakładowej Odlewni Radomskich. Sama biblioteka zaś powstała znacznie wcześniej, niż jest to notowane w informatorze *Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego* (Radom 1977). Argumentu ku temu twierdzeniu dostarcza przypadkowo znaleziona przez autorkę artykułu książka Jana Parandowskiego *Niebo w płomieniach*, wydana w 1947 roku. Na karcie tytułowej znajduje się pieczęć z napisem: *G. Kindt Fabryka Maszyn w Radomiu*, niezidentyfikowany podpis oraz przekreślony numer katalogowy 95. Pieczęć została naturalnie przybita po 1947 roku, pozostaje jednak pytanie, czy był to egzemplarz z księgozbioru prywatnego, oznaczony

pieczęcią z oficjalną nazwą zakładu, czy księgozbioru ulokowanego w fabryce. Trudno to ocenić, szczególnie że fabryka już w 1945 roku przeszła na własność państwa, ostatni Kindtowie opuścili Radom, a rok po wydaniu książki weszła w skład Odlewni Radomskich. Za tym drugim rozwiązaniem przemawia jednak kolejny znak własnościowy odnaleziony w tej samej książce. Na stronie 13 znajduje się bowiem owalna pieczęć biblioteczna z napisem: *Bibljoteka. Odlewnie Radomskie w Radomiu* i wpisanym numerem inwentarzowym 294. Gdyby książka należała do księgozbioru prywatnego, zapewne nie weszłaby do zbioru tworzących się właśnie Odlewni Radomskich, była więc prawdopodobnie przechowywana w zakładzie i wraz z jego wyposażeniem przekazana odlewniom. Trudno wnioskować cokolwiek po jedynym odnalezionym egzemplarzu, jest jednak pewne, że biblioteka Odlewni Radomskich została założona znacznie wcześniej niż w 1966 roku. Oczywiście można powiedzieć, że egzemplarz ten mógł być wciągnięty do księgozbioru już po 1966 roku, ale pisownia słowa *bibljoteka* rozwiewa wątpliwości. Typowa owalna pieczęć biblioteczna w otoku, przygotowana na potrzeby metodycznie budowanego księgozbioru, również. Trzeba wziąć jednak pod uwagę jeszcze jedną ewentualność. W 1945 roku, jeszcze przed utworzeniem Odlewni Radomskich, powstała biblioteka techniczna zakładu, która przez 32 lata osiągnęła księgozbiór liczący 1 340 woluminów (por. informator *Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego* (Radom 1977). Być może *Niebo w płomieniach* znajdowało się początkowo w księgozbiorze technicznym, jest to jednak mało prawdopodobne. Z całą pewnością jednak początki biblioteki sięgają dalej, niż wskazują na to zachowane w archiwum radomskiej biblioteki źródła.

Odlewnie Radomskie powstały w 1948 roku z połączenia czterech odlewni i mieściły się przy ul. Dąbrowskiego 15 (dawniej Gieryczewskiej). W siedzibie zakładu ulokowano także bibliotekę. Nie wiem nic na temat jej działalności przed 1973 rokiem, zachowały się natomiast pełne dane z lat 1976-1989, czyli z okresu, kiedy

Wojewódzka – wówczas – Biblioteka Publiczna w Radomiu sprawowała nadzór merytoryczny nad bibliotekami zakładowymi. Co charakterystyczne – nie ma śladu po jakichkolwiek wizytach instruktażowych, współpraca opierała się jedynie na przesyłaniu danych statystycznych. Być może nie było takiej potrzeby, biblioteka Odlewni Radomskich nie miała bowiem pokaźnego księgozbioru, a ten, którym dysponowała, narastał powolutku. Najprawdopodobniej nie było też rozwiniętej działalności kulturalno-oświatowej. Z drugiej jednak strony zachowane protokoły są skarbnicą wiedzy chociażby o lokalizacji biblioteki, stąd w historii opisywanej jednostki pojawiły się białe plamy, których nie sposób już dziś zapełnić. Jeszcze bardziej przykre jest to, że nie zachowały się żadne informacje o strukturze samego księgozbioru. Wiadomo tylko, jak narastał i ilu czytelników obsługiwała biblioteka. I tak w 1973 roku księgozbiór biblioteki liczył 2016 egzemplarzy, zarejestrowano 268 czytelników i odnotowano 3841 wypożyczeń W 1974 r.: 2207 egzemplarzy, 114 czytelników, 1386 wypożyczeń; w 1975 r.: 2333 woluminów, 138 czytelników, 1459 wypożyczeń; w 1976 r.: 2433 woluminów, 134 czytelników, 1482 wypożyczeń; w 1977 r.: 2485 woluminów, 1876 wypożyczeń, 134 czytelników; w 1978 r.: 2664 woluminów, 2456 wypożyczeń, 152 czytelników; w 1979 r.: 2664 woluminów, 2679 wypożyczeń, 168 czytelników; w 1980 r.: 2664 woluminów, 172 czytelników, 2916 wypożyczeń; w1983 r.: 2665 woluminów, 164 czytelników, 2696 wypożyczeń; w 1984 r.: 2663 woluminów, 176 czytelników, 2732 wypożyczeń; w 1985 r.: 2771 woluminów, 192 czytelników, 2796 wypożyczeń; w 1986 r.: 2771 woluminów, 203 czytelników, 3100 wypożyczeń; w 1987 r.: 2771 woluminów, 165 czytelników, 2150 wypożyczeń; w 1988 r.: 2747 woluminów, 137 czytelników, 1048 wypożyczeń; w 1989 r.: 2747 wol., 63 czytelników, 453 wypożyczeń.

Wnioski z analizy tych danych dostarczają ciekawych spostrzeżeń: nie był to księgozbiór pokaźny, a przez 16 lat – w czasie których oczywiście robiono selekcje, odnotowywane są one bowiem w dokumentach, przyrósł nieznacznie (z 2016 do 2747 woluminów). Stabilna była także liczba czytelników na przestrzeni tego czasu (z wyjątkiem lat, w których biblioteka zmieniała lokalizację lub była remontowana). Być może byli to jedynie pracownicy (biblioteka najprawdopodobniej nie wypożyczała książek osobom spoza zakładu). Warto zwrócić uwagę, że kiedy ogłoszono upadłość zakładu, załoga liczyła 360 osób (por. *Odlewnie zostały zlikwidowane chyba za szybko*, „Życie Radomskie" 1993, 11 maja). Pięć lat wcześniej, w 1988 roku, do biblioteki zapisanych było 137 czytelników – czyli przy założeniu, że księgozbiór dostępny był tylko dla pracowników, do biblioteki

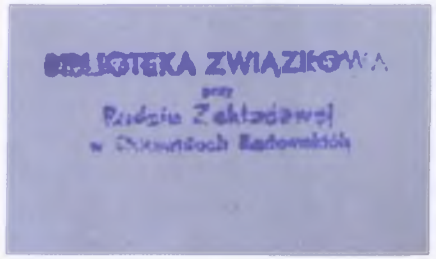
zapisanych było ponad 2/3 pracowników. I wreszcie liczba wypożyczeń w stosunku do liczby czytelników świadczy o wysokich i utrzymujących się na podobnym poziomie wynikach czytelniczych (np. w 1984 roku wypożyczonych zostało średnio 15 książek na jednego czytelnika).

Biblioteka od 1974 roku mieściła się w dwuizbowym pomieszczeniu o powierzchni ok. 40 m^2, na terenie zakładu (ale nie w świetlicy). W jednej części zlokalizowana była wypożyczalnia, w drugiej – czytelnia. Co prawda w dokumentach archiwalnych MBP znajduje się także niejasna informacja o lokalizacji księgozbioru w zamkniętych szafach na korytarzu, nie wiadomo jednak, kiedy informacja ta została dopisana na karcie z danymi biblioteki. O bibliotece nie ma także słowa w monografii *Odlewnie Radomskie* (red. Cz. Rojek, A. Mędrzycki, K. Billip, *Wydawnictwo okolicznościowe Odlewni Radomskiej*, Radom 1974), choć zwykle w podobnych wydawnictwach akcentowano posiadanie księgozbioru. Wiadomo natomiast, że uruchamiano także okresowy punkt wypożyczenia książek w zakładowym ośrodku wczasowym, a w 1978 roku uruchomiono na okres kolonii letnich punkt wypożyczania książek.

Z księgozbioru można było korzystać tylko dwie godziny tygodniowo (na początku lat osiemdziesiątych otwarta była we wtorki i czwartki w godz. 13.30-14.30). W dokumentach pojawiają się dwa nazwiska bibliotekarek, które opiekowały się księgozbiorem: Cecylia Malinowska (ur. 1922), a od 1982 roku Aleksandra Zarębska. Prawdopodobnie tak krótkie godziny pracy zdecydowały o tym, że nie zatrudniono bibliotekarza na pełny etat, a bibliotekarka najprawdopodobniej wydelegowana była do opieki nad księgozbiorem spośród pracowników zakładu (świadczą o tym otrzymane przez Aleksandrę Zarębską wyróżnienia: Zasłużony dla Odlewni Radomskich – Srebrna Odznaka, za Zasługi dla Rozwoju Przemysłu Maszynowego, Srebrny Krzyż Zasługi). Bibliotekarki nie prowadziły rozbudowanej działalności kulturalno-oświatowej. W 1978 roku według przysłanego sprawozdania przeprowadzono dwa konkursy: 70-lecie istnienia Związków Zawodowych w Polsce, 35-lecie PRL, oraz zorganizowano wystawki czasowe. Były to typowe programowe działania tamtych czasów. Działalność biblioteki została ograniczona do następujących zadań (cytat z jednego ze sprawozdań): *wykładanie nowo zakupionych książek na widocznym miejscu – informowanie czytelników o zakupionych nowych księgozbiorach oraz organizowanie kiermaszu – współpraca z księgarniami.*

Na półkach stosowano układ według numeracji cyfrowej. Prowadzono księgę inwentarzową przybytków, rejestr i protokoły ubytków, katalog alfabetyczny oraz pomocniczą ewidencję w formie tytułów książek. Budżet na zakup książek przyznany był przez

Związki Zawodowe Pracowników Odlewni Radomskich. Biblioteka w latach sprawowanego nad nią nadzoru merytorycznego MBP, pozostawała cały czas pod opieką i zarządem Związku Zawodowego Metalowców. Wszystkie archiwalne dokumenty stemplowane były pieczątką bez otoku, z nazwą: *Biblioteka Związkowa przy Radzie Zakładowej w Odlewniach Radomskich.* Nie dotarłam do żadnego egzemplarza bibliotecznego, jest jednak duże prawdopodobieństwo, że były

nią stemplowane także książki.

Warto dodać, że w siedzibie zakładu funkcjonowała także wspominana biblioteka techniczna. Jedyna wzmianka o niej zachowała się w informatorze *Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego* (Radom 1977). Biblioteka techniczna mieściła się przy Dziale Głównego Technologa. W 1976 roku liczyła 1340 woluminów. Otwarta była od poniedziałku do piątku w godz. 7.00-15.00 oraz w sobotę w godz. 7.00-13.00, a więc znacznie dłużej niż biblioteka związkowa. Prenumerowano w niej także czasopisma fachowe.

Tak naprawdę nie była to jedyna biblioteka techniczna związana z przemysłem odlewniczym. Już w 1945 roku utworzono tzw. Zjednoczenie Przemysłu Odlewniczego, w którego skład weszło dziesięć zakładów odlewniczych. Cztery lata później przekształciło się ono w Zjednoczenie Przemysłu Odlewniczego Przedsiębiorstwo Państwowe Wyodrębnione w Radomiu. Koordynowało i nadzorowało działalność siedmiu zakładów, w tym Odlewni Radomskich. W 1951 roku zostało zlikwidowane, na jego miejsce powołano Centralny Zarząd Odlewnictwa, a 1958 roku przekształcono w Zjednoczenie Przemysłu Wyrobów Odlewniczych. Mieściło się ono od 1968 roku (wraz z Centralą Zbytu Wyrobów Odlewniczych „Centrodlew") w budynku przy ul. 22 Lipca 13 (por. J. Sekulski, *Encyklopedia Radomia*, Radom 2012). I to właśnie tutaj funkcjonowała jeszcze jedna biblioteka techniczna, której nie wykazuje informator *Biblioteki związkowe, techniczne i fachowe województwa radomskiego* (Radom 1977). Ślad po niej odnalazłam w Archiwum Państwowym w Radomiu, w którym zachowało się sprawozdanie GUS-owskie z lat 1969-1973 (tzw. K-b-4 Sprawozdanie w zakresie bibliotek fachowych). Wynika z niego, że biblioteka obsługiwała 118 zatrudnionych w zakładzie osób. Była w niej zatrudniona jedna osoba (niepełny etat). W 1969 roku posiadała księgozbiór wielkości 332 woluminów (należy pamiętać, że dokument

pochodzi prawdopodobnie z pierwszego roku jej działalności w nowej lokalizacji Zjednoczenia, a może i pierwszego roku jej działalności w ogóle) i 51 czasopism (prawdopodobnie liczba egzemplarzy, nie tytułów). Odnotowanych zostało w tym roku 63 czytelników, którzy wypożyczyli 89 książek i 432 czasopism. Wynika z tego, że to właśnie czasopisma były głównym źródłem zainteresowania. W ciągu roku liczba woluminów zwiększyła się o 43 egzemplarze, a ilość aktywnych czytelników wynosiła 131 osób. W 1971 roku księgozbiór liczył 396 egzemplarzy, a czytelników 140. W 1972 roku: 497 egzemplarzy, 140 czytelników. W 1973 roku: 558 woluminów, 56 czytelników. Był to więc księgozbiór narastający powoli, ale zapewne potrzebny i wykorzystywany. Przez wszystkie te lata utrzymywała się także duża liczba wypożyczeń czasopism. Od 1972 roku pojawiła się natomiast informacja o tym, że biblioteka jest komórką ośrodka informacji technicznej i ekonomicznej.

Zjednoczenie Przemysłu Wyrobów Odlewniczych zostało zlikwidowane w 1982 roku. Co stało się z księgozbiorem – nie wiadomo. Być może przejął go „Centrodlew". Gdyby informacje o bibliotece technicznej Odlewni Radomskich były mniej szczątkowe, być może udałoby się ustalić, czy księgozbiory te nie zostały połączone. Przy tak skąpych śladach w dokumentacji jest to jednak niemożliwe. Do Archiwum Państwowego w Radomiu nie zostały też przekazane żadne dokumenty związane z działalnością Biblioteki Związkowej Odlewni Radomskich. Jedynie w sprawozdaniu finansowym Związku Zawodowego Metalowców z 1963 roku można przeczytać o kwotach przeznaczanych na czytelnictwo książki i prasy. Pod opieką związku znajdowało się jednak wówczas w Radomiu pięć bibliotek zakładowych.

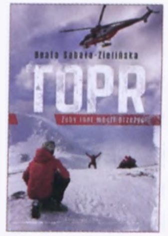
Obie biblioteki – związkowa i techniczna, nie uniknęły losu wielu bibliotek zakładowych. W maju 1993 Sąd Gospodarczy w Radomiu ogłosił upadłość zakładu, likwidując tym samym bibliotekę związkową. Nie udało mi się nawiązać kontaktu z żadnym z byłych pracowników, w pamięci tych, którzy mogli mi jeszcze coś opowiedzieć, zupełnie zamazało się dwuizbowe pomieszczenie ze skromnym księgozbiorem. Nie wiem więc, jaki był los tego księgozbioru. Udało mi się natomiast ocalić jeden znaleziony przypadkowo wolumin, dzięki któremu wiadomo, że losy biblioteki były znacznie dłuższe, niż jest to podawane w dokumentach. Książkę, która sama w sobie jest też egzemplifikacją losów radomskich odlewni.

Marta Wiktoria Trojanowska
Pracownik Działu Promocji
Książki i Biblioteki
MBP w Radomiu

Bibliotekarz poleca

Wypożyczalnia Główna

Bogumiła Grabowska

SABAŁA-ZIELIŃSKA Beata . **TOPR. Żeby inni mogli przeżyć** . – Warszawa : Wydawnictwo Prószyński Media , 2018 , 351 s.; cena 39,90

Beata Sabała-Zielińska, dziennikarka radiowa, publicystka, współautorka książek o Zakopanem. W 2018 roku wydana została jej najnowsza książka „TOPR. Żeby inni mogli przeżyć." We wstępie napisała: ...*myślałam, że będę pisać o ludziach, potem zrozumiałam, że opowiadam o instytucji-organizacji.* Tę instytucję tworzą ludzie odważni, niezłomni, którzy niezależnie od pogody i pory roku zobowiązują się nieść pomoc potrzebującym. Książka jest jedyną publikacją w Polsce, w której autorce udało się skłonić ratowników, żeby opowiedzieli o trudach swojej pracy. Na początku poznajemy historię TOPR-u, zakres działalności, sprzęt używany w czasie akcji i budżet TPOR-u. Dalej, przez kolejne stronice, dowiadujemy się o działaniu poszczególnych sekcji ratownictwa: ratownictwo ściankowe, lawinowe, jaskiniowe, nurkowe i medyczne. Autorka szczegółowo opisuje jedną z historii lawinowych, która poruszyła całą Polskę. Książka zawierająca mnóstwo cennych informacji, przeznaczona jest nie tylko dla miłośników gór, ale dla każdego, kto chciałby poznać ciężką i mozolną pracę ratowników TOPRU-u. Każdy wyjazd ratowników to ryzyko. Czy kiedykolwiek odmówili pomocy? W ponad stuletniej historii TOPR-u zginęło ośmiu ratowników. Czy to zniechęciło do pracy pozostałych? Aby więcej dowiedzieć się na ten temat zapraszam do bardzo interesującej publikacji, która uczy i wzrusza.

FINKEL Michael . **Ostatni pustelnik. 27 lat samotności z wyboru** . – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie , 2018 , 223 s.; cena 39,90

Christopher Knight, bohater reportażu Finkela, mając całkiem normalne dzieciństwo i rodzinę, żadnego konfliktu z prawem, w wieku dwudziestu lat, w 1986 roku wyszedł z domu i na 27 lat wieść o nim zaginęła. Nazwany w mediach „Pustelnikiem z North Pond" nie potrafił wytłumaczyć swojej decyzji. Wybrał zupełne odosobnienie i pełny kontakt z naturą. Żeby przeżyć, kradł jedzenie i potrzebne rzeczy z pobliskich domków letniskowych i ośrodków wczasowych, włamywał się do samochodów, ale nigdy nie brał wartościowych rzeczy. Choć tropiła go policja, gajowi

i właściciele domków, to dopiero po 27 latach, w 2013 roku został aresztowany i trafił do więzienia na siedem miesięcy. Jak to się stało, że pomimo zamieszkiwania w pobliżu siedzib ludzkich przez tyle lat był niezauważalny? Czy Christopher, po tak długiej samotności, potrafił wrócić do społeczności? Co skłoniło młodego człowieka do porzucenia normalnego życia? Na te i wiele innych pytań starał się znaleźć odpowiedź Michael Finkel. Udało mu się nawiązać korespondencję i rozmawiać z pustelnikiem. Odwiedzał go w więzieniu, uczestniczył w przesłuchaniach sądowych, odwiedził obozowisko Christophera i rozmawiał z każdą z rodzin, której domki graniczyły z obozowiskiem pustelnika. Aby lepiej zrozumieć sposób myślenia osób izolujących się od społeczeństwa, autor rozmawiał ze specjalistami od autyzmu i przeczytał mnóstwo literatury pustelniczej. To wszystko zebrał w całość i opisał w ponad dwustustronicowej publikacji. Ponadto historię Christophera umiejętnie poprzeplatał informacjami o innych pustelnikach. Warto przeczytać tę książkę, aby spojrzeć na świat oczami pustelnika, który w rozmowie z autorem stwierdził, że: *...daliśmy się zamknąć w z góry narzucony nam świat.*

Kopińska Justyna, **Z nienawiści do kobiet** . – Warszawa , Wydawnictwo Świat Książki , 2018 , 224 s.; cena 24,00

Justyna Kopińska, dziennikarka, socjolog, osoba zajmująca się tematyką kryminalną, związana z prawem karnym. Autorka książki „Czy Bóg wybaczy Bernadetcie" i zbioru reportaży „Polska odwraca oczy". „Z nienawiści do kobiet" to drugi zbiór reportaży, w których podobnie jak w poprzednich, autorka porusza sprawy, którymi żyła cała Polska. Jest to zbiór ośmiu opowieści śledczych, w których poruszane są bardzo trudne i wstrząsające tematy. Smutne historie ludzi, którzy są poniżani, nie mają prawa głosu i możliwości zmiany sytuacji. Historie, które najbardziej mnie poruszyły to: „Ksiądz pedofil odprawia dalej" – duchowny, który molestuje nieletnią dziewczynę, a po kilku latach całkowicie legalnie służy kościołowi. „Dyrektor więzienia, który chciał być więźniem" – dyrektor, który bez powodu i z zimną krwią zamordował jednego z więźniów, a po kilku miesiącach śledztwo zostało umorzone z powodu niepoczytalności sprawcy. „Ile mamy trupów w szafie" – reportaż o naciąganiu statystyk w policji. „W obliczu zła" – o nieletnich sportsmenkach w różny sposób upokarzanych i wykorzystywanych seksualnie. Książka opowiada o sądach, o świecie instytucji publicznych, które działają w oparciu o absurdalne procedury, niszcząc życie wartościowych ludzi, a pozwalają działać zbrodniarzom. Godna przeczytania.

Bogumiła Grabowska
Pracownik Wypożyczalni Głównej i Wypożyczalni dla Dzieci MBP w Radomiu

Wypożyczalnia dla Dzieci

Magdalena Kiełbasa

OSTROWICKA Beata: **O Lence, Antku i okropnym Albercie**. – Warszawa: Nasza Księgarnia, 2018. – 96 s.; cena 29,90

Najnowszym tytułem popularnej serii dla dzieci *Poczytam ci mamo* Wydawnictwa Nasza Księgarnia, jest książka „O Lence, Antku i okropnym Albercie". Autorką książki jest Beata Ostrowicka, która ma w swoim dorobku dużo ciekawych tytułów adresowanych do młodych ludzi. To niedługie opowiadanie dla najmłodszych czytelników o wakacyjnych przygodach grupy dzieci. Głównymi bohaterami są Lenka i Antek, którzy rozpoczęli wakacje. Spędzają razem dużo czasu na placu zabaw, zwierzają się sobie z problemów, razem przebywają w ukochanym domku na drzewie. Spokój i harmonię burzy perspektywa przyjazdu kuzyna Antka. Ta sytuacja pokazuje różnicę w charakterach dwójki przyjaciół. Lenka to pogodna dziewczynka, która pozytywnie patrzy na każdą nową osobę w swoim otoczeniu. Nieco inne stanowisko przyjmuje jej najlepszy kolega Antek, który dzieli się z nią swoimi obawami, związanymi z przyjazdem dawno niewidzianego kuzyna Alberta. Chłopiec ten ma złą opinię w rodzinie Antka. Antek uprzedza się do kuzyna, jeszcze go nawet nie poznawszy. Staje się marudny, nieufny i wrogo nastawiony do odwiedzin. Kiedy wreszcie Albert wkracza w życie Lenki i Antka, od razu daje się zauważyć brak sympatii między chłopcami, którzy stale się kłócą i rywalizują. Dziewczynka natomiast polubiła nowo poznanego chłopca i nie rozumie wrogiego nastawienia Antka. Atmosfera między kuzynami stale się pogarsza i robi się nie do wytrzymania. Ostatecznie Lenka obraża się na chłopców, co stanowi przełom w relacjach trójki przyjaciół. Antek i Albert zawierają przymierze w celu przejednania koleżanki. Jak chłopcy będą się starali ułagodzić i przeprosić Lenkę, czy uda im się odbudować przyjaźń? Jeśli chcecie poznać odpowiedzi na te pytania, koniecznie sięgnijcie po tę książkę. Opowiadanie uczy empatii, kładzie nacisk na ważną relację – przyjaźń, która nawiązuje się już od najmłodszych lat, dodatkowo niesie ze sobą ważne przesłanie, by nie uprzedzać się, pochopnie nie oceniać, bo rzeczywistość może okazać się zupełnie inna. Serdecznie polecam!

PŁOCIŃSKA Olga. **Oddam brata w dobre ręce**. – Warszawa: Burda Książki, 2017. – 80 s.; cena 29,90

Pełna humoru, zabawnych opisów sytuacji jest powieść dla dzieci Olgi Płocińskiej „Oddam brata w dobre ręce". Bohaterką jest sześciolatka Malwina. Fabuła ma formę pamiętnika, właśnie w taki sposób bohaterka przedstawia nam ważne wydarzenia zachodzące w jej życiu. W tak młodym wieku przechodzi szybki kurs dorastania, a jej życie ulega diametralnej zmianie, zostaje bowiem starszą siostrą. Kiedy rodzice wracają do domu z jej nowo narodzonym braciszkiem Michałkiem, Malwina czuje rozczarowanie, że jest taki mały, że cały czas płacze i absorbuje całą uwagę rodziców, że nie ma z nim kontaktu. Czuje złość i niechęć do Drugiego (brata) w chwilach, kiedy rówieśnicy i rodzina zachwycają się dzieckiem, które tak szybko zaskarbia sobie ich ciepłe uczucia. Jak wiele dzieci będących w takiej sytuacji, Malwina widzi w bracie rywala i czuje się zagrożona. Relacje między rodzeństwem pogarsza fakt zniszczenia przez braciszka Malwiny jej ukochanej przytulanki. Jak poradzi sobie z tą stratą bohaterka? Czy przekona się do młodszego brata? Obok przewodniego tematu książki – przyjścia na świat nowego członka rodziny, w fabułę wplecione są przezabawne historie z życia Malwiny, o koledze Tomku i jego rodzinie, o wakacjach spędzonych nad morzem, o przygotowaniach do szkoły i związaną z tym wydarzeniem koniecznością zakupu tornistra. Pośmiać się z nich może niejeden dorosły czytelnik. Niestety do opisu wszystkich historii nie pozwala bohaterce ograniczona liczba stron w pamiętniku. Książka momentami bywa smutna i ma moralizatorskie przesłanie. Autorka pokazuje bezwzględność i okrucieństwo dzieci względem siebie. Pokazuje sytuację, kiedy dzieci w klasie śmieją się z uboższej koleżanki i jak bohaterka staje w jej obronie. Powieść niezwykle emocjonalna. Zachęcam do przeczytania!

KLEBAŃSKA Izabella. **Jadzia**. – Łódź: Wydawnictwo Literatura, 2018. – 88 s.; cena 24,90

Niektórzy autorzy książek dla dzieci podejmują się trudnego wyzwania, jakim jest próba wyjaśnienia młodym ludziom niezrozumiałych tematów. Problematyka wojny poruszana jest przez serię *Wojny dorosłych – historie dzieci*, publikowaną przez wydawnictwo Literatura. Najnowszym tego typu tytułem jest „Jadzia" Izabelli Klebańskiej. Powieść oparta została na faktach. Stanowi opowieść o prawdziwych losach rodziny pochodzącej z Łodzi, której przyszło żyć w ciężkich czasach II wojny światowej. Autentyczność powieści wzmaga fakt, że książka stanowi opis rodziny autorki. Niezmiernie trudno jest wytłumaczyć młodemu człowiekowi, czym jest wojna. W tym celu autorka osadza główną bohaterkę Jadzię na tle wydarzeń wojennych i opisuje wojnę w kilku istotnych słowach: „... to strach, głód, brud, ból, czasem rozpacz". Wszystkiego tego doświadczy młoda bohaterka z rodziną. Książka ma dwie równoległe odsłony. Z jednej strony Jadzia wspomina beztroski czas sprzed wojny: zabawy z rówieśnikami, podwórko pełne dzieci, czas spędzony z ukochanym ojcem. Druga płaszczyzna to realia wojny: pozamykane szkoły, bieda, głód, rozłąka z najbliższymi, ciągły strach i niebezpieczeństwo, tułaczka w poszukiwaniu schronienia. Codzienność to przesłuchania przez Gestapo, ranni, łapanki, wywózki do obozów koncentracyjnych, co staje się udziałem także Jadzi i jej najbliższych. Punktem kulminacyjnym opowieści jest wiadomość o śmierci ojca głównej bohaterki. Jak wyglądały losy Jadzi i jej rodziny? Co dziewczynka musiała przeżyć w tak młodym wieku? Jak zakończy się jej tułaczka? Czy szczęśliwie wróci do domu? Nie sposób przejść obok losów Jadzi obojętnie. Powieść chwyta za serce, jest pełna emocji, wzruszająca. Ciekawe ilustracje Macieja Szymanowicza idealnie współgrają z tekstem. Losy rodziny Jadzi stają się bliższe czytelnikowi dzięki zamieszczonym zdjęciom rodzinnym autorki.

Magdalena Kiełbasa
Pracownik Wypożyczalni Głównej i Wypożyczalni dla Dzieci

Czytelnia Regionalna

Dorota Ważyńska

KUPISZ Dariusz, PIĄTKOWSKI Sebastian. **Dzieje Przytyka i okolicznych miejscowości do 1918 roku**. – Radom : Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, 2018. – 291 s., [40] s. tablic : il. ; 25 zł.

Przytyk jest jedną z najstarszych miejscowości w regionie radomskim. Krzyżujące się tu w średniowieczu szlaki handlowe nadały mu szczególnie uprzywilejowane miejsce na mapie Polski. To w tym okresie uzyskał status miasta i pozostał nim do 1869 roku. Kilkusetletnia historia miejscowości i jej okolic stała się tematem pionierskiej pracy prof. Dariusza Kupisza i dr. Sebastiana Piątkowskiego. Monografia przedstawia panoramę dziejów osadnictwa na terenie obecnej Gminy Przytyk od czasów najdawniejszych po rok 1918. Składa się z czterech rozdziałów wzbogaconych zestawieniami tabelarycznymi i aneksami, zawiera bibliografię i indeks osób. Posiada też materiał ikonograficzny w postaci współczesnej fotografii i rysunki. Pierwsza część obejmuje średniowiecze. Ukazuje genezę osadnictwa w regionie Przytyka oraz okoliczności powstania tutaj ośrodka miejskiego, informuje o początkach miejscowej sieci parafialnej. Druga część opisuje okres wczesnonowożytny 16-18 w. Uwagę skupia na przemianach

własnościowych i włościanach okolicznych majątków. Charakteryzuje sytuację gospodarczą, zwraca uwagę na rozwój przestrzenny i demograficzny miejscowości, podkreśla ważną rolę parafii w życiu ówczesnego społeczeństwa. Kolejne dwa rozdziały przedstawiają dzieje Przytyka i okolicznych miejscowości, parafii i ich kościołów w okresie zaborów. Ukazują zachodzące przemiany ludnościowe i własnościowe oraz życie gospodarcze. Uzupełnienie stanowią wykazy dawnych mieszkańców Przytyka i okolicznych wiosek. Dużo uwagi poświęcono także funkcjonowaniu oświaty, opieki społecznej oraz życiu religijnemu. Odrębną część książki stanowi studium opracowane przez Zbigniewa Lechowicza, przedstawiające dzieje Przytyka i osadnictwa z perspektywy archeologii. Zawiera ono analizy dotyczące nieistniejącego już, drewnianego kościoła w Przytyku oraz opisy wyników obserwacji poczynionych przy okazji remontu obecnej murowanej świątyni, a także opisy wyników badań nad nieistniejącymi już dworami. Wydanie książki możliwe było dzięki wsparciu Urzędu Gminy i wiąże się z uczczeniem setnej rocznicy odzyskania niepodległości.

REYMOND Jerzy, WIRASZKA Robert, KACPRZAK Radosław, ZAMARIA Piotr. **O szpitalnictwie radomskim**. – Warszawa : Delegatura Radomska Okręgowej Izby Lekarskiej, 2018. – 106 s. : il. ; cena 7 zł.

Książka przedstawia dzieje szpitalnictwa w Radomiu poczynając od 1415 r., kiedy mieszczanin Dytko wybudował kaplicę św. Krzyża przy kościele farnym, która przekształcona została w szpital, a kończąc na Radomskim Centrum Onkologii, najmłodszej placówce medycznej w Radomiu. Oddzielną uwagę poświęcono pracy sióstr szarytek i posłudze księży kapelanów w radomskich szpitalach. W zwięzły sposób przedstawiono ich sylwetki. Wiele informacji autorzy zamieścili o obiektach, które dziś pełnią inną niż medyczna funkcję. Publikację zamyka precyzyjny wykaz grobów radomskich lekarzy pochowanych na cmentarzu przy ul. Limanowskiego, który jest podstawą do stworzenia ścieżki edukacyjnej „Śladami radomskich lekarzy". Publikacja jest pracą zbiorową wydaną nakładem Delegatury Radomskiej Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie. Autorzy książki to znani w środowisku radomskim lekarze: Jerzy Reymond, dr hab. nauk medycznych, specjalista chirurgii stomatologicznej i szczękowo-twarzowej i Robert Wiraszka, dr nauk medycznych, onkolog oraz duchowni: ks. dr Radosław Kacprzak, wykładowca w radomskim seminarium, kapelan Mazowieckiego Szpitala Specjalistycznego w Radomiu i ks. dr Piotr Zamaria – były dyrektor cmentarza rzymskokatolickiego w Radomiu, najstarszej nekropolii w mieście, obecnie pracujący w Ordynariacie Polowym Wojska Polskiego. Praca powstała w oparciu o liczne materiały źródłowe.

WDOWSKI, Piotr. **Walery Przyborowski (1845-1913). Historyk powstania styczniowego**. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2018.-527 s. : il. ; cena 30 zł.

Publikacja jest próbą przybliżenia i przypomnienia biografii Walerego Przyborowskiego i ukazania jej na tle epoki. Przedstawia jego dorobek i zasługi dla polskiej historiografii drugiej połowy XIX i początku XX stulecia. Zwraca uwagę na wyjątkowe dokonania Przyborowskiego jako historiografa zrywu 1863-1864, w którym sam uczestniczył, a po jego upadku był przez kilka miesięcy więziony przez władze carskie. Po ukończeniu studiów na Wydziale Filozoficzno-Historycznym w warszawskiej Szkole Głównej Walery Przyborowski współpracował z różnymi czasopismami, a po 1900 roku był nauczycielem gimnazjalnym w Radomiu, gdzie uczył historii. Jako powieściopisarz debiutował w 1869 r. Powieści historyczne przyniosły mu dużą popularność, ale opublikował też kilka ważnych prac historycznych dotyczących powstania styczniowego. Monografia jest efektem dziesięciu lat poszukiwania informacji w wielu archiwach, czytania materiałów zebranych i stworzonych przez Walerego Przyborowskiego. Stała się podstawą do uzyskania przez niego stopnia doktora nauk humanistycznych. Praca składa się z pięciu rozdziałów, poświęconych kolejno: biografii pisarza i historyka z uwzględnieniem jej kluczowych etapów, obrazowi powstania styczniowego w twórczości Przyborowskiego, charakterystyce jego warsztatu historycznego i poglądom na zadania historii, analizie dorobku Przyborowskiego jako recenzenta prac historycznych o powstaniu styczniowym oraz opiniom na temat jego twórczości historiograficznej, formułowanym przez współczesnych mu historyków, publicystów i uczestników powstania styczniowego. Monografia zawiera bibliografię, wykaz publikacji dotyczących powstania styczniowego recenzowanych przez Walerego Przyborowskiego w „Kwartalniku Historycznym" w latach 1901-1913 oraz indeks osobowy.

Zbiorki poezji autorów związanych z Radomiem

OKO / red. Adrian Szary ; Stowarzyszenie Centrum Młodzieży – „Arka" w Radomiu. – Radom : Wydawnictwo Lucky Robert Stępień, 2018. – 96 s. ; cena 13 zł.

Zelm Gevon. *Artefakt : wiersze wybrane*. – Radom : [Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy], 2018. – 43, [1] s. ; cena 4 zł.

Dorota Ważyńska
Pracownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

Z Czasopism Regionalnych

Izabela Mróz

MADEJSKI, Jerzy. **Do Warszawy 58 kilometrów bliżej w imieniny Marszałka** // Gazeta Radomska. – 2018, nr 56, s. 6, il.

Niemałą sensacją stało się niedawne odkrycie fragmentu (poszukiwanego od wielu lat) pomnika z 1933 roku, upamiętniającego budowę kolei Radom-Warszawa, której nadano imię Marszałka Józefa Piłsudskiego. Nawiązując do tego faktu i powołując się na materiał źródłowy – artykuł z „Ziemi Radomskiej" nr 66 z 1933 roku, Jerzy Madejski przybliża nam przebieg uroczystości z dnia 19 marca 1933 roku, kiedy to na rozwidleniu torów Radom-Dęblin, Radom-Warszawa poświęcono budowę kolei oraz odsłonięto pomnik. Autor cytuje patriotyczne, pełne patosu przemówienia władz, duchowieństwa, zaproszonych gości. Pokrótce przybliża też powojenne losy monumentu oraz najnowszą historię odnalezienia jego fragmentów. Artykuł przedstawia mało znaną kartę historii Radomia, odsłania tajemnice linii kolejowej, tak ważnej dla mieszkańców naszego miasta.

PUTON, Paweł. **Kotarwicki Kamień z „Bożymi stópkami"** // Królowa Świata. – 2018, nr 7-8 (57-58), s. 12-14, il.

Pozostając w klimacie wakacyjnych wędrówek Paweł Puton zaprasza nas w tajemnicze, otoczone kultem, niemal magiczne miejsce w Kotarwicach (gmina Kowala). Celem wyprawy jest „Kamień Kotarwicki" – imponujących rozmiarów głaz narzutowy, otoczony religijną czcią. Od wieków na jego wierzchu okoliczni mieszkańcy upatrywali odbicia stóp Chrystusa, przez co kamień ten stał się miejscem szczególnym dla lokalnej społeczności. Autor opisuje uroczystość, jaka odbyła się z okazji wpisania głazu do rejestru pomników przyrody. Przytacza wiele lokalnych opowieści, historii i legend związanych z kamieniem, w których odzwierciedla się całe piękno ludowej tradycji, kultury, wiary i pobożności.

WOJTKIEWICZ, Magdalena. **Radomianie na barykadach Warszawy** // Królowa Świata. – 2018, nr 7-8 (57-58), s. 15-17, il.

Wśród walczących w powstaniu warszawskim możemy znaleźć wielu młodych ludzi pochodzących z Radomia – studentów warszawskich uczelni, słuchaczy szkół ponadgimnazjalnych, harcerzy i harcerek oraz nieco starszych – pracujących w stolicy. Magdalena Wojtkiewicz przybliża nam fascynujące i barwne życiorysy niektórych z bohaterskich radomian walczących i poległych na barykadach Warszawy: pułkownika Wacława Janaszka ps. Bolek – zastępcy dowódcy zgrupowania AK „Radosław" oraz druha hm. Eugeniusza Stasieckiego ps. Piotr Pomian – legendy radomskiego przedwojennego i konspiracyjnego harcerstwa, nauczyciela, społecznika, zastępcy naczelnika Szarych Szeregów. Autorka sięga również do powstańczych wspomnień księdza biskupa Edwarda Materskiego oraz przypomina jego starania o zachowanie należytej pamięci o powstańcach. Myślę, że artykuł ten powinien stać się inspiracją do opracowania obszerniejszej publikacji ukazującej losy radomian walczących w powstaniu warszawskim, których życiorysy z pewnością zasługują na upamiętnienie i wydobycie z mroków historii.

Izabela Mróz
Pracownik Działu Informacyjno-Bibliograficznego MBP w Radomiu

Kronika

Ewa Ukleja, Gabriela Duda

RADOM
BIBLIOTEKA GŁÓWNA

8.05.2018. Rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego oraz otwarcie wystawy pokonkursowej „Radomskie Zaułki Książki".
8.05.2018. W Małej Galeria RTF otwarto wystawę fotografii członków RTF zatytułowaną „Czas burz i namiętności".
10.05.2018. Obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek.
17.05.2018. Konferencja naukowa „W drodze do Niepodległej. Język. Kultura. Wychowanie w 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości".
23.05.2018. „Najukochańszemu Tatusiowi, drogiej Mamie..." – otwarcie wystawy kart okolicznościowych z XIX i XX w. wysyłanych przez dzieci Marcelego Szafrańskiego oraz reprodukcji albumu rodzinnego Marcelego Szafrańskiego.
24.05.2018. Promocja 4 tomu rocznika „Radomskie Studia Humanistyczne".
5.06.2018. „Wakacyjny poranek" – pod takim tytułem otwarto zbiorową wystawę fotografii członków RTF.
11.06.2018. „Historie pewnego szaleństwa. O bibliofilach, którzy przekroczyli granice" – prelekcja pracownika Działu Promocji w Areszcie Śledczym w Radomiu.
14.06.2018. „Dyplom 2018" – otwarcie wystawy prac licencjackich studentów pracowni Projektowania w Przestrzeni Wizualnej Wydziału Sztuki UTH w Radomiu, przygotowanych pod kierunkiem prof. Mariusza Dańskiego.

15.06.2018. „W obłokach książek, w obłokach marzeń" – książkobranie 2018 oraz spotkanie z Izabelą Krasińską.
16.06.2018. „Anima Urbis" – jeden z przystanków imprezy organizowanej przez Resursę Obywatelską miał miejsce przed Biblioteką Główną.
19.06.2018. „Oczami dziecka" – otwarcie wystawy prac uczestników zajęć plastycznych w Kuźni Artystycznej MOK „Amfiteatr".
20.06.2018. Panel dyskusyjny „Jeden naród, jedna Polska" zorganizowany przez Stowarzyszenie im. T. Mazowieckiego.
29.06.2018. Happening dla dzieci oparty na motywach „Akademii Pana Kleksa", zorganizowany przez bibliotekę w ramach Dni Radomia 2018.
3.07.2018. „Tajemnice Radomia" – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków RTF.
4.07.2018. „Pasje i marzenia II" – otwarcie wystawy rysunku i malarstwa osób dorosłych uczestniczących w zajęciach „Rozmowy pędzlem malowane" w Kuźni Artystycznej MOK „Amfiteatr".
1.09.2018. „Gąbrowanie po Radomiu" – pierwszy Spacer Literacki z MBP wpisany został w program festiwalu „Opętani literaturą" i poświęcony był rodzinie Gombrowiczów.
4.09.2018. Wykład prof. Zbigniewa Mikołejko w ramach festiwalu „Opętani Literaturą".
4.09.2018. „Powakacyjnie. Zachód słońca – kicz czy radość fotografowania?" – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków RTF.
5.09.2018. W ramach Festiwalu „Opętani Literaturą" wykład poświęcony Leo Lipskiemu wygłosił Adam Lipszyc, fragmenty utworów L. Lipskiego przeczytał Marcin Przybylski.
6.09.2018. W ramach festiwalu „Opętani literaturą" wykład poświęcony Aleksandrowi Watowi wygłosił Józef Olejniczak, fragmenty utworów A. Wata przeczytał Mariusz Bonaszewski.
8.09.2018. Narodowe Czytanie 2018 odbyło się przed Biblioteką Główną. Fragmenty „Przedwiośnia" S. Żeromskiego czytali przedstawiciele radomskiego świata kultury. Koncert „Poloneza czas zacząć" zagrał zespół „Artes Ensemble".
10.09.2018. „Radomska Republika 1918. Pro memoria" – wystawa biogramów osób tworzących Republikę Radomską i walczących o wyzwolenie Radomia w 1918 r. Wystawa wypożyczona przez „Resursę Obywatelską".
25.09.2018. Spotkanie poetyckie z Maciejem Bujanowiczem, absolwentem LO im. M. Kopernika w Radomiu.
28.09.2018. Prelekcja Marty Trojanowskiej w Areszcie Śledczym w Radomiu poświęcona była 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.
29.09.2018. XIII otwarty konkurs o tytuł Radomskiego Mistrza Polskiej Ortografii 2018. Tekst przygotował prof. Andrzej Markowski. Mistrzem został radomianin, emeryt i inżynier Jan Poniatowski.
2.10.2018. „Twarze, portrety, maski czy gombrowiczowskie gęby" – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków RTF.
4.10.2018. Rodzinna promocja książki Marii Gorzechowskiej „O szczurku krokodylku", wyd. przez Annę Litwinek i wydawnictwo Marruda.
9.10.2018. Na pl. Corazziego otwarta została wystawa „Radomianie dla Niepodległej" wraz z Budką Niepodległości.

15.10.2018. „Jerzy i przyjaciele" – otwarcie wystawy prezentującej twórczość Jerzego Ratyńskiego i podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej z Radomia.
17.10.2018. Pierwsza prelekcja dla młodzieży z cyklu „Dziwne historie książki. Opowieść w odcinkach" autorstwa Marty Trojanowskiej.
27.10.2018. „Szwedzi w Radomiu" – drugi Spacer Literacki z MBP śladami Walerego Przyborowskiego.
2.11.2018. Odsłonięcie tablicy pamiątkowej przy ul. Piłsudskiego 2 poświęconej Komitetowi Pięciu i powołaniu Republiki Radomskiej.
2.11.2018. Spotkanie z przedstawicielami rodziny Kelles-Krauzów, zasłużonej dla sprawy odzyskania niepodległości w Radomiu.
4.11.2018. Promocja książki Piotra Wdowskiego „Walery Przyborowski (1845-1913). Historia powstania styczniowego".
6.11.2018. „Wspomnienie" – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków RTF.
7.11.2018. Promocja wydawnictwa pokonferencyjnego „Radomian drogi do Niepodległej" oraz wręczenie nagród w konkursie na scenariusz uroczystości szkolnej z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez m. Radom zorganizowanym przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Radomia i Bibliotekę.
8.11.2018. „Nareszcie Niepodległa. Radomska Republika – 2 listopada" – seminarium dla uczniów i nauczycieli zorganizowane przez RODON.
8.11.2018. „Natchnienia. Malarstwo i poezja" – otwarcie wystawy prac Łukasza Fałdrowicza, którym towarzyszyły wiersze Jana Kacperskiego.
20.11.2018. Przed budynkiem biblioteki stanęła instalacja multimedialna „Budka Niepodległości".
21.11.2018. Druga prelekcja z cyklu „Dziwne historie książki. Opowieść w odcinkach", przygotowana przez Martę Trojanowską, nosiła tytuł „Niekontrolowana miłość do ksiąg".
27.11.2018. „Miały trwać wiecznie…" – promocja książki Marty Trojanowskiej poświęconej porcelanowym portretom nagrobnym zmarłych w l. 1896-1945 pochowanych na cmentarzu przy ul. B. Limanowskiego w Radomiu.
4.12.2018. „Noc komety" – spotkanie autorskie z Eweliną Matuszkiewicz, promujące drugą powieść radomianki.
4.12.2018. „Rzecz, nie rzecz" – otwarcie zbiorowej wystawy fotografii członków RTF.
5.12.2018. Otwarcie wystawy rysunków Anny Szostek, radomianki, absolwentki wydziału Sztuki UTH.
7.122018. „Wściekłe" – promocja najnowszej książki Ewy Podsiadły-Natorskiej, radomskiej powieściopisarki.
11.12.2018. „O ziemi mistyków, odszczepieńców i przybłędów" – spotkanie z malarzem i pisarzem Henrykiem Wańkiem zorganizowane przez Mazowieckie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli – Wydział w Radomiu i radomski oddział Polskiego Towarzystwa Filozoficznego.
15.12.2018. „Miasto Antoniego Gołębiarza" – trzeci Spacer Literacki z MBP poświęcony Bernardowi Gotfrydowi.
18.12.2018. Spotkanie świąteczne przy literaturze bożonarodzeniowej w Domu Pomocy Społecznej Weterana Walki i Pracy. Mieszkańcom domu czytał Dariusz Wróbel, prac. Działu Promocji.

FILIA NR 1

9.05.2018. Spotkanie z podróżnikiem Leszkiem Szczasnym.
11.05.2018. Turniej wiedzy o książce i bibliotece.
15.05.2018. Zajęcia czytelnicze dla dzieci z cyklu Biblioteczne Bajanie.
16.05.2018. Spotkanie z Izabelą Mosańską z cyklu „Patroni radomskich ulic".
17.05.2018. Warsztaty edukacji finansowej.
29.05.2018. „Czy warto pomagać w spełnianiu marzeń?" – impreza czytelnicza adresowana do najmłodszych na podstawie książki „Dziecko z baśni" Marty Trojanowskiej, zorganizowana w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.
1.06.2018. Klub Gier Planszowych.
6.06.2018. „Cała Polska czyta dzieciom" – spotkanie z Izabelą Mossańską.
7.06.2018. Cała Polska czyta dzieciom" – spotkanie z Danutą Dolecką, aktorką Teatru Powszechnego w Radomiu.
13.06.2018. Mali Mistrzowie Czytelnictwa – rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego dla dzieci z PP nr 2.
15.06.2018. Klub Gier Planszowych.
18.06.2018. Spotkanie z podróżnikiem, alpinistą i ultramaratończykiem Andrzejem Myrtą.
19.06.2018. „Skarpetkowe szaleństwo" – impreza na podstawie książki Justyny Bednarek „Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek", zorganizowana w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.
21.06.2018. „Hamlet" – spektakl w wykonaniu aktorów Teatru „Proscenium".
02.07.2018-31.08.2018. „Akcja lato 2018".
22.09.2018. Spotkanie autorskie z Moniką Knapczyk, poetką i powieściopisarką pochodzącą z Radomia.
28.09.2018. Klub Gier Planszowych.
2.10.2018. Warsztaty edukacji finansowej dla uczniów szkół średnich.
9.10.2018. „Sny Ambrożego Kleksa" – spotkanie w ramach cyklu Biblioteczne Bajanie.
11.10.2018. Spotkanie z Robertem Gondkiem, podróżnikiem, fotografikiem i pasjonatem Afryki.
12.10.2018. Klub Gier Planszowych.
17.10.2018. „Spacer po Radomiu" – spotkanie filmowo-poetyckie z Andrzejem Mędrzyckim i aktorami Teatru „Proscenium" .
26.10.2018. Klub Gier Planszowych.
29.10.2018. „Zagadka zaginionej kamei" – warsztaty literackie dla dzieci.
30.10.2018. „Na tropie jaskiniowców" – spotkanie literackie z cyklu Biblioteczne Bajanie.
6.11.2018. „Jak dobrze mieć sąsiadów" – spotkanie literackie z cyklu Biblioteczne Bajanie.
9.11.2018. Klub Gier Planszowych.
9.11.2018. „Poetycko i patriotycznie, czyli 100 wierszy na stulecie odzyskania niepodległości" – wieczór poetycki uczestników warsztatów literackich pod kier. Adriana Szarego.
13.11.2018. Warsztaty edukacji finansowej dla uczniów szkół średnich.
15.11.2018. „Na pustyni i na morzu. Opowieść o życiu w Azji" – warsztaty dla młodzieży z podróżniczką Anną Jaklewicz.
15.11.2018. „Tajemnice Indonezji" – spotkanie z podróżniczką Anną Jaklewicz.
16.11.2018. „Kobieta w Czadzie" – spotkanie z Pauliną Chrost, misjonarką Zgromadzenia Córek Maryi Niepokalanej.
20.11.2018. „Kto przytuli Misia Tulisia?" – spotkanie z cyklu Biblioteczne Bajanie.
23.11.2018. Klub Gier Planszowych.

26.11.2018. Spotkanie autorskie z Przemysławem Wechterowiczem zorganizowane z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia.
7.12.2018. Klub Gier Planszowych.
11.12.2018. Warsztaty edukacji finansowej dla uczniów szkół średnich.
14.12.2018. „Podróż dookoła Europy" – spotkanie z Alicją Pyclik, radomianką, podróżniczką, miłośniczką kultury Hiszpanii.
17.12.2018. Koncert poezji bożonarodzeniowej w wykonaniu aktorów Teatru „Proscenium".
18.12.2018. „Jak dobrze mieć sąsiadów" – zajęcia literackie z cyklu Biblioteczne bajanie.
21.12.2018. Klub Gier Planszowych.

FILIA NR 2

10.05.2018. „Przyjaciel, czyli kto?" – spotkanie literackie z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
15.05.2018. „(Do)wolne hece w radomskiej bibliotece" – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego dla dzieci.
24.05.2018. Spotkanie z Katarzyną Posiadałą poświęcone radomskim malarkom H. Krysińskiej i H. Hermanowicz w ramach cyklu „Kobiety w historii Radomia".
29.05.2018. „Za dużo psot" – zajęcia literacko-plastyczne w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika.
6.06.2018. Spotkanie autorskie z Małgorzatą Gutowską-Adamczyk.
02.07.2018-31.08.2018. „Akcja lato 2018".
11.09.2018. „Tajemnice biblioteki" – zajęcia literacko-plastyczne w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika.
20.09.2018. „Zaczarowany przyjaciel" – zajęcia literacko-plastyczne z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
25.09.2018. „Straszna książka, czyli..." – zajęcia literacko-plastyczne w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika.
28.09.2018. W ramach Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania najmłodszym czytelnikom czytał Emilian Wilk, pracownik Działu Promocji.
2.10.2018. „O Wojtku, żołnierzu bez munduru" – zajęcia literacko-plastyczne w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika.
11.10.2018. „Marzenia duże i małe" – zajęcia literacko-plastyczne w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika.
16.10.2018. Urodziny Książkowego Misia.
23.10.2018. „Podróże na piórze" – zajęcia literacko-plastyczne z cyklu Dwójkowej Akademii Czytelnika.
8.11.2018. „Jesień liścia Jasia" – zajęcia literacko-plastyczne z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
15.11.2018. Spotkanie autorskie z bajkopisarzem Wojciechem Krupą.
16.11.2018. Spotkanie autorskie z Agnieszką Lis, powieściopisarką, autorką książek obyczajowych.
4.12.2018. „Jak to z Mikołajem było?" – zajęcia literacko-muzyczne z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.
15.12.2018. „Od pierwszego słowa" – warsztaty literackie dla młodzieży w ramach Dwójkowej Akademii Czytelnika.
18.12.2018. „Nie tylko o choince" – zajęcia literacko-muzyczne z cyklu Dwójkowa Akademia Czytelnika.

FILIA NR 3

25.09.2018. W ramach Dnia Głośnego Czytania Ilona Michalska-Masiarz czytała dzieciom wiersze.

FILIA NR 6

11.05.2018. „Pół żartem, pół serio" – otwarcie wystawy fotografii Katarzyny Gębskiej.

12.06.2018. Baśnie Świata – spotkanie czytelnicze adresowane do najmłodszych.

20.06.2018. Dyskusyjny Klub Książki.

02.07.2018-31.08.2018. „Akcja lato 2018".

7.09.2018. „Mój intymny mały świat" – otwarcie wystawy fotografii Małgorzaty Krajewskiej.

11.09.2018. „Ignacy Jan Paderewski" – prezentacja filmu połączona z wykładem dr. Sebastiana Piątkowskiego, zorganizowana z okazji 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

14.09.2018. Klub Gier Planszowych.

19.09.2018. Dyskusyjny Klub Książki.

27.09.2018. Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania.

10.10.2018. Promocja książki „Życie i działalność ks. Bazylego Martysza. Droga do świętości" Katarzyny Simakowej (z domu Mazurek).

19.10.2018. Klub Gier Planszowych.

24.10.2018. Dyskusyjny Klub Książki.

5.11.2018. „Zygmunt Sobień (1934-2016)" – otwarcie wystawy fotografii zmarłego członka RTF Zygmunta Sobienia.

7.11.2018. Dyskusyjny Klub Książki.

14.11.2018. „Król Świata. Czyli opowieść o zmaganiach dobra ze złem" – spektakl aktorów ze stowarzyszenia Twórczości Artystycznej Osób z Zespołem Downa „Opatrzność".

16.11.2018. Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego inspirowanego książką Katarzyny Izbickiej „Dzieci Gwiazd i Lustra Lodu".

22.11.2018. Światowy Dzień Pluszowego Misia.

27.11.2018. Spotkanie dla dzieci z cyklu Baśnie Świata.

30.11.2018. Klub Gier Planszowych.

7.12.2018. „Marszałek i legioniści" – otwarcie wystawy fotografii Szczepana Pomarańskiego.

12.12.2018. Dyskusyjny Klub Książki.

14.12.2018. Klub Gier Planszowych.

FILIA NR 16

9.05.2018. „O niesfornym żelazku" – spotkanie dla dzieci inspirowane książką Iwony Chmielewskiej „Kłopot".

11.05.2018. Ucieczka z biblioteki – zabawa w stylu „Escape room".

16.05.2018. Ucieczka z biblioteki – zabawa w stylu „Escape room".

18.05.2018. Ucieczka z biblioteki – zabawa w stylu „Escape room".

24.05.2018. Spotkanie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

4.06.2018. „Piękny uśmiech" – kolejne spotkanie z cyklu Akademia Zdrowia Forever.

5.06.2018. „Cała Polska czyta dzieciom" – spotkanie z Joanną Mitak, kierownikiem Zespołu Pracy Socjalnej nr 10 MOPS.

6.06.2018. „Cała Polska czyta dzieciom" – spotkanie z Anną Sarbok, plastyczką i rękodzielniczką.

7.06.2018. „Cała Polska czyta dzieciom" – spotkanie z Teresą Skoczek, lekarzem medycyny.

13.06.2018. Dyskusyjny Klub Książki – spotkanie organizacyjne.

14.06.2018. „Gdy wakacyjne plany legną w gruzach" – spotkanie literackie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

26.06.2018-31.08.2018. „Akcja lato 2018".

2.07.2018. „Zapatrzajki bis" – wystawa prac Wojciecha Krupy.

3.09.2018. „Moje miejsca" – wystawa prac plastycznych Marleny Marciniak (Galeria F16).

20.09.2018. „Stare i nowe" – impreza czytelnicza z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

1.10.2018. „Tryptyk" – wystawa grafik komputerowych Pawła Płowca.

4.10.2018. „Zwierzęta wokół nas" – spotkanie zorganizowane z okazji Światowego Dnia Zwierząt w ramach cyklu Pokój Pełen Opowieści.

11.10.2018. „Zdrowie a praca" – spotkanie z cyklu Akademia Zdrowia Forever.

18.10.2018. „Żołnierze jej królewskiej mości – czytania umiejętności" – spotkanie literackie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

29.10.2018. „Zagadka zaginionej kamei" – warsztaty literackie dla dzieci.

5.11.2018. „Nocniki – nokturny miasta" – wystawa prac Macieja Nienartowicza.

8.11.2018. „Zdrowie a praca 2" – spotkanie z cyklu Akademia Zdrowia Forever.

15.11.2018. „Świat jest pełen uroku, bo każdy z nas jest inny" – zajęcia literackie z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

26.11.2018. Spotkanie autorskie z Przemysławem Wechterowiczem z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia.

29.11.2018. „Arcypalce, arcypalce" – spotkanie literackie dla dzieci z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

6.12.2018. „Opowiadam zimę" – zajęcia literacko-plastyczne z cyklu Pokój Pełen Opowieści.

13.12.2018. „Praca a zdrowie 3" – warsztaty z cyklu Akademia Zdrowia Forever.

GÓZD

10.10.2018. Spotkanie z Elżbietą Bednarczyk – pisarką, aktorką i tancerką, miłośniczką podróży; uczestnikami były dzieci przedszkolne oraz uczniowie klas pierwszych PSP w Goździe i Małęczynie.

10.10.2018. „Uśpione ogrody" – wieczór poetycki dla dorosłych czytelników biblioteki w Goździe, swoje utwory zaprezentowała Elżbieta Bednarczyk.

14.11.2018. „Dzikie kolory" spotkanie z Marianną Oklejak – graficzką i ilustratorką książek dla dzieci. Młodzi czytelnicy wzięli udział w warsztatach plastycznych, ich zadaniem było stworzenie przy użyciu trzech podstawowych kolorów kompozycji malarskich wyrażających emocje i uczucia.

IŁŻA

1-31.08.2018. „Wakacje w bibliotece" – zajęcia edukacyjno-rekreacyjne dla najmłodszych czytelników zorganizowane przez Oddział dla Dzieci.

2.08.2018. „Etażerka" – uroczyste rozpoczęcie akcji czytelniczej nawiązującej do idei bookcrossingu; niekonwencjonalna forma popularyzowania książek i czytelnictwa polega na udostępnianiu książek czytelnikom w różnych punktach miasta. Przygotowano przeszkloną, opatrzoną informacyjnymi napisami gablotę z półkami na książki. W ramach promocji przedsięwzięcia opracowano i wydano komplet (6 sztuk) zakładek do książek zaprojektowanych przez rzeźbiarza Norberta Jastalskiego. Zakładki ułożone w odpowiedniej kolejności obok siebie przedstawiają panoramę Iłży, zaś na odwrocie każda zakładka przedstawia charakterystyczne miejsca miasta: malinowy chruśniak, piec garncarski, ruiny Zamku Biskupów Krakowskich, kościół farny, dzwonnicę, kościół p.w. Św. Ducha – Muzeum Regionalne. Na zakładkach umieszczono zwrotki

wiersza regionalnego poety Jana Czarneckiego. Na wzór zakładek zostały wykonane roll-upy.
12.08.2018. Iłżecki Jarmark Sztuki Ludowej XXIV. W programie m.in.: pokazy technik rękodzielniczych i sprzedaż wyrobów sztuki ludowej, konkursy dla twórców, występy zespołów ludowych, zabawa taneczna.
8.09.2018. „Narodowe Czytanie" na iłżeckim rynku. W programie: wspólne czytanie „Przedwiośnia" Stefana Żeromskiego, spektakl w wykonaniu dzieci z koła teatralnego działającego przy filii bibliotecznej w Jasieńcu Iłżeckim, koncert poezji śpiewanej Kuby Michalskiego. Podczas spotkania serwowano „malinową szarlotkę". Organizatorami imprezy była MGBP oraz Iłżeckie Towarzystwo Historyczno-Naukowe.
18.09.2018. Dyskusyjny Klub Książki – spotkanie, adresowane do dzieci, poświęcone czasopismom „Victor" i „Świerszczyk". Ogłoszono wyniki wakacyjnego konkursu „Podróże po literaturze".
19.09.2018. „Polski Żywioł" – spotkanie literacko-muzyczne z fletnią Pana w tle; spotkanie z Romanem Pankiewiczem, autorem książki historycznej nawiązującej do setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. W promocji publikacji uczestniczyła młodzież szkolna, która miała też okazję wysłuchać polskich pieśni patriotycznych zagranych na fletni Pana przez ukraińskiego wirtuoza Olega Dowgala – muzyka Filharmonii Lwowskiej.
28.09.2018. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poswięcone nowościom wydawniczym zakupionym z dotacji celowej MKiDN.
4.10.2018. Spotkanie z Pawłem Podlipniakiem – dziennikarzem, poetą. O swojej twórczości autor rozmawiał z młodzieżą Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Iłży.
12-14.10.2018. Mazowiecki Program Edukacji Kulturalnej – objazd studyjny. Dwudziestu animatorów kultury (m.in. Grażyna Rożek z iłżeckiej biblioteki) odwiedziło 7 miejsc w subregionie radomskim. Celem przedsięwzięcia jest głębokie rozpoznanie zasobów lokalnych, budowanie dobrych relacji między animatorami, a także wzajemne inspirowanie się i wymiana praktyk lokalnych. Animatorzy odwiedzili m.in. Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia" w Radomiu, Jedlińsk, Jedlnię-Letnisko, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku.
25.10.2018. „Strofy Jesieni" – rozstrzygniecie konkursu recytatorskiego i literackiego, w którym wzięły udział dzieci i młodzież szkół podstawowych i gimnazjalnych.
26.10.2018. „Dziewczęta z Auschwitz" – spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki z autorką Sylwią Winnik. Książka zawiera wspomnienia dwunastu kobiet, które przeżyły piekło niemieckiego nazistowskiego obozu zagłady. W spotkaniu uczestniczyli iłżeccy licealiści.
13.11.2018. „Garncarstwo w Iłży w pierwszej połowie XX wieku" – promocja książki Stanisława Pastuszkiewicza, pod redakcją Łukasza Babuli. Wydawcą jest Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Iłży. Publikacja książki była możliwa dzięki grantowi Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu „Kultura tradycyjna i ludowa" oraz dotacji Gminy Iłża.
21.11.2018. Spotkanie z Melanią Kapelusz – autorką książek dla dzieci, współpracującą z czasopismem „Świerszczyk". Z pisarką rozmawiały iłżeckie przedszkolaki.

21.11.2018. „Garncarstwo w Iłży..." Stanisława Pastuszkiewicza – druga promocja książki w Muzeum Regionalnym w Iłży. Promocja połączona została z otwarciem wystawy ceramiki autora książki.
22.11.2018. „Garncarstwo w Iłży..." – kolejna promocja książki połączona z wykładem Łukasza Babuli, tym razem w Muzeum Regionalnym w Zwoleniu.
23.11.2018. Powiatowy Dzień Animatora Kultury X Edycja zorganizowana w Miejskim Ośrodku Kultury w Pionkach. Uroczysta gala to okazja zaprezentowania dorobku kulturalnego oraz artystycznego miast i gmin powiatu. Wśród tegorocznych laureatów znalazła się Teresa Niewczas – dyrektor Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Iłży.
27.11.2018. „Garncarstwo w Iłży..." kolejna promocja książki w Miejskiej Bibliotece w Radomiu. Wydawca książki czyli MGBP w Iłży przekazała egzemplarze publikacji obecnym na spotkaniu dyrektorom bibliotek samorządowych powiatu radomskiego.
28.11.2018. „Wieczór tradycji i wróżb andrzejkowych" przygotowany i poprowadzony przez panie z Dyskusyjnego Klubu Książki.
30.11.2018. „Twój pierwszy ruch. Poczuj smak zwycięstwa" – promocja książki Marka Niedźwieckiego, wieloletniego propagatora gry w szachy.
5.12.2018. „Akademia Pana Jana" – edycja zimowa. Zaprezentowano film z letniej APJ z występami dzieci, które recytowały poezję Jana Brzechwy. Podczas spotkania dorośli przypomnieli swoje ulubione wiersze. Organizatorem spotkania był Norbert Jastalski – miejscowy plastyk, animator kultury.
11.12.2018. „Wieczór poezji Marii Bednarskiej" – spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki połączone ze śpiewem kolęd i pastorałek.
20.12.2018. „Siedem wieków garncarstwa iłżeckiego" – prelekcja Łukasza Babuli w ramach Ceramicznych Czwartków organizowanych w Galerii CPK w Warszawie połączona z prezentacją książki Stanisława Pastuszkiewicza „Garncarstwo w Iłży..." wydanej przez MGBP w Iłży.

Filia w JASIEŃCU IŁŻECKIM

1-31.08.2018. „Wakacje w bibliotece" – cykl zajęć edukacyjnych dla dzieci.
8.09.2018. Występ dzieci z koła teatralnego działającego przy filii bibliotecznej podczas „Narodowego Czytania" w Iłży.

Filia w KRZYŻANOWICACH

1-31.08.2018. „Wakacje w bibliotece" – cykl zajęć edukacyjnych dla dzieci.

Filia w PAKOSŁAWIU

10.12.2018. „Dzyń, dzyń, dzyń Mikołaju Święty..." – zajęcia literacko-plastyczne. Dzieci wysłuchały legendy o św. Mikołaju oraz wiersza z książeczki „Polskie Święta i Zwyczaje" Agaty Karpińskiej. Przeobraziły się w zaprzęgi mikołajowe oraz rozwiązywały mikołajkowe zagadki. Zwieńczeniem zajęć było wykonanie dzwoneczków.

JASTRZĘBIA

16.09.2018. Dożynki Gminne zorganizowane przez Wójta i Radę Gminy w Jastrzębi oraz Gminną Bibliotekę. W programie m.in.: prezentacja wieńców dożynkowych, Narodowe Czytanie 2018 – „Przedwiośnie", występy lokalnych grup i zespołów ludowych.

19.10.2018. „Na skrzydłach miłości" – spotkanie z Izabelą Krasińską – pisarką, nauczycielką języka polskiego, bibliotekarką.
23.11.2018. Powiatowy Dzień Animatora Kultury X Edycja. Wśród najlepszych pracowników kultury wskazanych przez burmistrzów i wójtów miast i gmin powiatu radomskiego znalazła się Małgorzata Skwarek – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Jastrzębi.

Filia w BARTODZIEJACH
14.11.2018. Spotkanie z Marianną Oklejak – ilustratorką książek dla dzieci, m.in. popularnej serii „Basia" autorstwa Zofii Staneckiej. W warsztatach plastycznych uczestniczyły dzieci ze szkoły podstawowej.

Filia w LESIOWIE
15.10.2018. Filia biblioteczna w Lesiowie zmieniła swoją siedzibę. Obecnie mieści się w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej.

JEDLIŃSK
2-28.08.2018. „Wakacje w bibliotece" – cykl spotkań edukacyjno-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. W programie m.in.: „Sieciaki na wakacjach, czyli jak bezpiecznie korzystać z Internetu", głośne czytanie baśni oraz wierszy, gry i zabawy z łamigłówkami, konkursy, quizy, wspólne wykonanie plakatu „Moje wakacje", zabawy ruchowe. Na zakończenie cyklu bibliotecznych spotkań wszystkie dzieci zostały obdarowane książeczkami.
7.09.2018. „Narodowe Czytanie" zorganizowane przez jedlińską bibliotekę. „Przedwiośnie" Stefana Żeromskiego wspólnie czytali zaproszeni goście, uczniowie, czytelnicy oraz sympatycy biblioteki.
15.09.2018. „Zgadywanka – Jedlińszczanka" – publikacja wydana przez GBP w Jedlińsku w ramach obchodów 70-lecia istnienia biblioteki. Adresowaną do najmłodszych czytelników książeczkę napisał Wojciech Krupa, radomski bajkopisarz.
16.10.2018. „Wyśpiewać 100 lat Niepodległości" – koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Macieja Miecznikowskiego zaprezentowany w Kościele pw. Piotra i Andrzeja w Jedlińsku. Koncert zorganizowano z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości, 70-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej oraz 40 rocznicy wyboru Jana Pawła II na papieża. Na zakończenie uroczystości Wójt Gminy Jedlińsk Kamil Dziewierz wręczył dyrektorowi i pracownikom biblioteki książki oraz symbole narodowe przekazane przez kancelarię Senatu RP.
18.10.2018. W ramach obchodów 70-lecia Biblioteki zaprojektowano pieczęć okolicznościową oraz zakładki do książek.
24.10-14.11.2018. Cykl 7 spotkań autorskich z Wojciechem Krupą adresowany do najmłodszych czytelników. Można było nabyć książeczkę „Zgadywanka – Jedlińszczanka" oraz otrzymać autograf pisarza.
4.12.2018. Spotkanie autorskie z Grzegorzem Bartosem – radomskim pisarzem i dramaturgiem. Na zakończenie spotkania odbyła się krótka uroczystość podsumowująca obchody 70-lecia GBP. Najaktywniejsi czytelnicy zostali uhonorowani dyplomami i nagrodami książkowymi, które wręczył przewodniczący Rady Gminy. Wszyscy obecni mogli skosztować jubileuszowego tortu.

JEDLNIA gm. Pionki
25.10.2018. Spotkanie z Jakubem Skworzem – pisarzem, dziennikarzem, autorem książek dla dzieci i młodzieży m.in.: „Adaś Mickiewicz. Łobuz i mistrz", „Mania Skłodowska", „Wampirek Alfred i ostatni ząbek", „Prawie bajki. Nieznajomość prawa szkodzi".

JEDLNIA-LETNISKO
8.08.2018. „Barwy lata" – wystawa akwareli Małgorzaty Wólczyńskiej, malarki pochodzącej z Jedlni-Letnisko, a obecnie mieszkającej w Rzymie.
28.09.2018. Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania – sześciolatki z miejscowej szkoły wysłuchały opowieści o kocie Cukierku i przygodach „Piątki z Zakątka"
2.10.2018. „Pomniki i tablice upamiętniające Świętego Jana Pawła II – wystawa fotografii Magdaleny Błażewicz. Autorka zdjęć jest studentką, laureatką wielu konkursów fotograficznych. Wystawa zorganizowana z okazji 40-lecia pontyfikatu papieża Polaka.
25.10.2018. Spotkanie z Jakubem Skworzem – dziennikarzem i pisarzem, który zadebiutował w 2011 roku książką „Męskie rozmowy nastolatka", w której ośmiu znanych Polaków, m.in. Krzysztof Zanussi, Marek Kondrat, odpowiadają na pytania nastolatka o dorastaniu, trudnych decyzjach i ich konsekwencjach. Jakub Skworz jest autorem książek dla dzieci, m.in. serii o Księżniczce Adeli oraz serii o Wampirku Alfredzie. W bibliotece z pisarzem spotkały się dzieci sześcioletnie.

KOWALA
11.09.2018. „Narodowe Czytanie" w Gminnej Bibliotece. W uroczystości uczestniczyły wszystkie pokolenia czytelników zgodnie z przyjętym przez organizatorów założeniem. Najmłodszą czytającą była sześcioletnia dziewczynka, a wśród dorosłych znalazła się Urszula Sus – emerytowana dyrektorka GBP w Kowali. Aby uczcić 100. Rocznicę Odzyskania Niepodległości przez Polskę zdecydowano się, oprócz lektury „Przedwiośnia", zaprezentować wiersze o charakterze patriotycznym w interpretacji młodych czytelników. W spotkaniu wzięły udział dzieci i młodzież szkolna z Kowali i Młodocina Mniejszego, czytelnicy i sympatycy biblioteki oraz zastępca wójta Dariusz Bulski.
10.10.2018. Spotkanie z Anną Litwinek – malarką, autorką książek dla dorosłych i dzieci. Pisarka zaprezentowała małym czytelnikom serię kolorowych książeczek o Robaku Lolku, pod jej kierunkiem dzieci wspólnie wykonały ilustrację książkową.
11.11.2018. Narodowe Święto Niepodległości – gminne obchody 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości, których współorganizatorem była GBP wraz z filiami. W programie: uroczysta msza święta, złożenie kwiatów pod pomnikami miejsc pamięci, wspólne odśpiewanie hymnu, przemówienia władz, Międzypokoleniowa Sztafeta Niepodległościowa, występ orkiestry Grandioso z Radomia.
13.11.2018. „Tam, gdzie powiewa biało-czerwona flaga, jest Polska" – rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego.
14-30.11.2018. Cykl lekcji bibliotecznych dla dzieci przedszkolnych oraz uczniów szkoły podstawowej w Kowali.

PIONKI
1.08.2018. Wieczornica z okazji 74. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego zorganizowana na terenach zielonych obok Miejskiego Ośrodka Kultury.

1.08.2018. „Plenerowa Biblioteka" projekt MBP polegający na udostępnianiu książek poza siedzibą książnicy. Nad Stawem Górnym w Pionkach ustawiono „budkę" z półkami na książki. Każdy może wybrać książkę, wziąć ze sobą lub czytać na miejscu. W przygotowaniu projektu pomagali uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz Miejski Ośrodek Kultury.
2.09.2018. „Wakacje, znów będą wakacje" – festyn rodzinny w ramach ogólnopolskiej kampanii „Postaw na rodzinę". Przy stoisku biblioteki można było posłuchać wierszy i bajek dla dzieci lub wziąć udział w zajęciach plastycznych.
8.09.2018. „Narodowe Czytanie" zorganizowane przez MBP w ramach ogólnopolskiej corocznej akcji.
9.09.2018. Kiermasz wydawnictw regionalnych prezentowany przez pionkowską bibliotekę podczas dożynek w Wolanowie.
17.09.2018. „Bajkowo i poetycko..." – spotkanie autorskie z białoruską poetką Jeleną Jasek, która tworzy w trzech językach: polskim, białoruskim i rosyjskim. W spotkaniu uczestniczyli uczniowie szkoły podstawowej.
23.09.2018. „Braterski uścisk dłoni" – nauka języka polskiego dla ukraińskiej młodzieży z partnerskiego miasta Wysznewe w ramach programu Polsko-Ukraińska Wymiana Młodzieży 2018.
3.10.2018. Spotkanie autorskie z Grażyną Jeromin-Gałuszką, popularną pisarką mieszkającą w pobliżu Radomia.
17.10.2018. I Powiatowy Turniej Wiedzy Czytelniczej „Czytanie książek, to najpiękniejsza zabawa, jaką sobie ludzkość wymyśliła" zorganizowany przez Miejską Bibliotekę, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz Miejski Ośrodek Kultury. Rywalizowało siedem trzyosobowych zespołów reprezentujących szkoły miasta Pionki, gminy Pionki oraz gminy Jedlnia-Letnisko.
11.11.2018. „Festiwal Patriotyczny" zorganizowany w dniu Narodowego Święta Niepodległości. Obchody 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę zostały zrealizowane z projektu „Spadkobiercy Niepodległości".
13.11.2018. Wieczornica poetycka z okazji odzyskania niepodległości, zorganizowana przez Miejską Bibliotekę.
23.11.2018. Powiatowy Dzień Animatora Kultury X Edycja. Najlepszych pracowników i działaczy kultury typują burmistrzowie i wójtowie miast i gmin powiatu radomskiego. Wśród tegorocznych laureatów znalazła się Miejska Biblioteka Publiczna w Pionkach.
25.11.2018. „Gramy z sercem" – charytatywny turniej piłki halowej. W akcję włączyła się m.in. biblioteka, oferując zgromadzonym mieszkańcom warsztaty decoupage, czytanie na dywanie oraz warsztaty rękodzieła.
9.12.2018. Koncert charytatywny.
21.12.2018. „Kartka bożonarodzeniowa naszych marzeń" – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego adresowanego do młodych czytelników.

Filia Nr 1
18.09.2018. „Przyjaźń w literaturze i w życiu" – spotkanie Czytelniczego Klubu Książki.
25.09.2018. „Baśniowe przygody" – spotkanie przedszkolaków z poetką Jeleną Jasek.
19.10.2018. „Wspomnienie lata" – otwarcie wystawy malarstwa Małgorzaty Wróblewskiej w bibliotecznej Galerii Wolumin.
23.10.2018. „Śladami przeszłości – Pionki na dawnej fotografii" – spotkanie CKK.
9.11.2018. „Najpiękniejsza zakładka do książki" – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego dla dzieci.
27.11.2018. „Co się wydarzyło w Madison County" – spotkanie CKK.
11.12.2018. „Twórczość Adama Zagajewskiego" – spotkanie CKK.

PRZYTYK
2.09.2018. „Dzieje Przytyka i okolicznych miejscowości do 1918 roku" – promocja książki połączona ze spotkaniem z jej autorami: Dariuszem Kupiszem i Sebastianem Piątkowskim. Spotkanie miało miejsce w Szkole Podstawowej w Przytyku.
11.10.2018. Spotkanie z Przemysławem Wechterowiczem – autorem książek dla dzieci. Uczestnikami byli uczniowie PSP we Wrzosie.
13.11.2018. Spotkanie z Pawłem Beręsewiczem – tłumaczem, autorem powieści, opowiadań i wierszy adresowanych do młodych czytelników. W spotkaniu uczestniczyli uczniowie klas 5-6 PSP we Wrzeszczowie.

SKARYSZEW
1-31.08.2018. „Poczytajki czyli wakacyjne spotkania z książką" – cykl spotkań z najmłodszymi czytelnikami, podczas których wspólnie czytano wybrane przez dzieci książki.
7.09.2018. „Narodowe Czytanie" – tegoroczna edycja w Skaryszewie przebiegała pod hasłem: „100 czytających na stulecie odzyskania niepodległości". Organizatorem była Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna.
27.09.2018. „Opowieści z teczki profesora Książeczki" – spektakl Teatru Edukacji i Profilaktyki „Maska" z Krakowa. Uczniowie klas pierwszych oraz przedszkolaki, śledząc wartką akcję przedstawienia, zastanawiali się nad problemem „Jak ubogi byłby świat, w którym nie istnieją biblioteki?".
17.10.2018. Spotkanie z Wiesławem Drabikiem – autorem książek dla dzieci. W spotkaniu uczestniczyli uczniowie młodszych klas szkół podstawowych oraz przedszkolaki.
25.10.2018. „Dzień Kundelka" – obchodzony w skaryszewskiej bibliotece z udziałem przedszkolaków. Gościem specjalnym był lekarz weterynarii Mateusz Tyburski.
19.11.2018. „Na misiowych urodzinach najważniejsza jest rodzina" – spektakl edukacyjny krakowskiego teatru „Maska" zaprezentowany w siedzibie biblioteki w ramach obchodów „Światowego Dnia Pluszowego Misia". Przedstawienie obejrzały dzieci przedszkolne.
28.11.2018. Spotkanie z Ewą Podsiadły-Natorską – radomską pisarką i dziennikarką. Autorka promowała swoją najnowszą powieść „Wściekłe".
16.12.2018. Udział MGBP w Skaryszewie w charytatywnym kiermaszu bożonarodzeniowym organizowanym przez Urząd Miasta i Gminy. Dochód ze sprzedaży książek przekazany został dla podopiecznych Hospicjum Królowej Apostołów w Radomiu.

Filia w MAKOWIE
5.10.2018. „Opowieści z teczki profesora Książeczki" – spektakl edukacyjny krakowskiego teatru „Maska".
18.10.2018. Spotkanie z Wiesławem Drabikiem – autorem książek dla dzieci.
9-13.11.2018. „Kopyta i silniki" – spektakl z okazji 100. Rocznicy Odzyskania Nie-

podległości przygotowany przez członków Koła Teatralnego działającego przy filii bibliotecznej. Uczniowie prezentowali przedstawienie w szkołach podstawowych w Makowie i Makowcu oraz podczas wernisażu wystawy „Skaryszew w latach 1910-1935 – wydarzenia – życie codzienne".
23.11.2018. „Światowy Dzień Pluszowego Misia" – uroczystość połączona z pasowaniem na czytelnika uczniów klasy pierwszej.

Filia w MODRZEJOWICACH
5.10.2018. „Opowieści z teczki profesora Książeczki" – spektakl edukacyjny krakowskiego teatru „Maska".
18.10.2018. Spotkanie z Wiesławem Drabikiem – autorem książek dla dzieci.

Filia w ODECHOWIE
5.10.2018. „Opowieści z teczki profesora Książeczki" – spektakl edukacyjny krakowskiego teatru „Maska".
18.10.2018. Spotkanie z Wiesławem Drabikiem – autorem książek dla dzieci.

WIERZBICA
1.09-31.12.2018. „Mała książka – wielki człowiek" – pilotażowy projekt dla trzylatków realizowany w ramach ogólnopolskiej kampanii. Akcja ma zachęcić rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego czytania z dzieckiem. Każdy trzylatek, który przyszedł do biblioteki w Wierzbicy biorącej udział w projekcie, otrzymał w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej: książkę „Pierwsze wiersze dla..." oraz Kartę Małego Czytelnika. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego, Mały Czytelnik otrzymał naklejkę, a po zebraniu dziesięciu zostanie uhonorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania.
7.11.2018. Dyskusyjny Klub Książki – spotkanie z pisarką Izabelą Krasińską.
20.11.2018. „MIRABELKA – kiełkująca historia" – ogólnopolska akcja, do której przystąpiła wierzbicka biblioteka w ramach obchodów 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości. Młodzi czytelnicy wzięli udział w warsztatach, na których budowali drzewko pamięci. Wspólnie zapalono symboliczny znicz, aby uczcić pamięć bohaterów narodowych. Dzieci zapoznały się z historią Wierzbicy, dowiedziały się o miejscach spoczynku walczących w powstaniach narodowowyzwoleńczych.
21.11.2018. „Kapelusz pełen książek" – spotkanie z autorką utworów dla dzieci Melanią Kapelusz. Pisarka zaprezentowała zgromadzonym pierwszoklasistom swoją najnowszą książkę „Mitologia – przygody słowiańskich bogów" oraz wcześniejsze utwory.
29.11.2018. „Andrzejkowe wróżby" – bibliotekarki zaprosiły do wspólnej zabawy uczniów klas 2 szkoły podstawowej. Dzieci zapoznały się z historią zwyczaju, a potem były wróżby. Przede wszystkim popularne lanie wosku przez ucho klucza na zimną wodę, wróżenie z wykorzystaniem butów, szpilek, owoców, filiżanek itp.
30.11.2018. „Spotkanie z bajką" – zabawa dla przedszkolaków w bibliotece zorganizowana z okazji Międzynarodowego Dnia Postaci z Bajek. Dzieci brały udział w konkursach i zabawach. Odgadywały zagadki – symbole graficzne dotyczące danej bajki. Wcieliły się w postać Kopciuszka, oddzielając ziarna fasoli od kukurydzy. Budowały wysokie wieże z klocków niczym Bob Budowniczy i układały puzzle z bohaterami bajek. Na zakończenie opowiadały o swoich ulubionych bajkach.
6.12.2018. „Oto Miś" – rozstrzygnięcie konkursu plastycznego dla dzieci młodszych klas szkoły podstawowej zorganizowanego z okazji Światowego Dnia Pluszowego Misia.

WOLANÓW
1-30.08.2018. Zajęcia wakacyjne, m.in.: cykl Zwiedzamy Polskę „Przez góry na Mazury" – zajęcia z dziećmi poświęcone wybranym regionom Polski, czytanie tekstów opisujących poszczególne krainy geograficzne kraju, oglądanie fotografii, szukanie informacji w czasopismach i Internecie.
30.08.2018. „Najaktywniejszy Czytelnik Wakacji 2018" – rozstrzygnięcie konkursu adresowanego do dzieci i młodzieży. Laureatom wręczono nagrody i dyplomy.
1.09.2018. „Drogi do wolności" – wystawa przygotowana z okazji 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości prezentowana w siedzibie biblioteki.
7.09.2018. „Narodowe Czytanie 2018". Wolanowska biblioteka zaprosiła do wspólnego czytania młodzież oraz przedstawicieli miejscowych instytucji kultury i oświaty. Lekturze towarzyszyła muzyka z filmu „Przedwiośnie" oraz wystawa „Drogi do wolności".
8.10.2018. „Malowanie moją fascynacją" – wernisaż wystawy malarstwa radomianki Elżbiety Sekulskiej
9.10.2018. Spotkanie z Anną Litwinek – autorką książek dla dzieci, malarką, pasjonatką lotnictwa. W spotkaniu uczestniczyły wolanowskie przedszkolaki.
7.11.2018. „Niepodległa – wierszem malowana" – finał gminnego konkursu recytatorskiego zorganizowanego przez GBP, a adresowanego do uczniów szkół podstawowych.
13.11.2018. Spotkanie z Pawłem Beręsewiczem – tłumaczem, anglistą, autorem książek dla dzieci i młodzieży. Z pisarzem rozmawiali uczniowie klas 5 PSP.
7.12.2018. „Spotkanie z bajką" – kolejna impreza z cyklu firmowanego przez Gminną Bibliotekę oraz Gminne Centrum Kultury. Przedszkolaki ze Sławna słuchały bajek i uczestniczyły w ich inscenizowaniu.
14.12.2018. „Mistrz pięknego czytania" – finał kolejnej edycji międzyszkolnego konkursu organizowanego przez GBP oraz bibliotekę szkolną.
17.12.2018. „Wesołych Świąt" – wystawa kart bożonarodzeniowych ze zbiorów biblioteki oraz Urzędu Gminy.

ZAKRZEW
2,8,16,23.08.2018. Biblioteczne zajęcia wakacyjne. W programie m.in.: polskie legendy i legendarni bohaterowie, bezpieczeństwo podczas wakacji, zajęcia plastyczne, gry i zabawy na interaktywnej podłodze.
9.08.2018. „Bezpieczeństwo na drodze" – spotkanie dzieci i rodziców z przedstawicielami radomskiego WORD-u. Na przygotowanej prezentacji multimedialnej przedstawiono nieprawidłowe i niebezpieczne zachowania uczestników ruchu drogowego, a zwłaszcza pieszych. Na zakończenie goście wręczyli dzieciom upominki – odblaskowe maskotki.
23.08.2018. „Jump World" – wycieczka uczestników zajęć wakacyjnych do radomskiego Parku Trampolin zorganizo-

wana przez bibliotekę we współpracy ze szkołą.
9.09.2018. „Narodowe Czytanie" w Zakrzewie odbyło się w formie Pikniku Czytelniczego połączonego z Gminnym Dniem Sportu. Mieszkańcy wspólnie z pisarzami czytali fragmenty „Przedwiośnia". Rozegrano mecz towarzyski pomiędzy Reprezentacją Polskich Pisarzy a Drużyną Zakrzewa. W drużynie pisarskiej znaleźli się m.in.: Michał Sobol, Zbigniew Masternak, Maciej Robert, Marcin Pawlik, Mirosław Samosiuk. Gminę Zakrzew reprezentowali czytelnicy oraz piłkarze „Powały Taczów". Organizatorami zakrzewskiego „Narodowego Czytania" byli: Gmina Zakrzew, Biblioteka, PSP im. Jana Kochanowskiego oraz klub sportowy GASS Powała Taczów.
21.09.2018. „Jesienne Spotkania z Kulturą – Graj, gitaro…" – koncert Aloszy Awdiejewa z Zespołem oraz wernisaż wystawy fotografii „Radom: portret miasta" Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego. Przedsięwzięcie współorganizowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.
11.10.2018. Spotkanie z Przemysławem Wechterowiczem – autorem książek dla dzieci. Uczniowie młodszych klas szkoły podstawowej aktywnie uczestniczyli w spotkaniu; zadawali mnóstwo pytań i chętnie odpowiadali na zaskakujące pytania autora.
25.10.2018. Spotkanie z Anną Litwinek – radomianką, malarką, autorką powieści, opowiadań i książek dla dzieci. W spotkaniu uczestniczyły dzieci przedszkolne, które na zakończenie wspólnie stworzyły własną ilustrację książkową. Pluszowy Robak Lolek (bohater książek Anny Litwinek) towarzyszył pisarce i przedszkolaki mogły przytulić się do niego.
16.11.2018. „Wiejski wieczór tradycji" – kolejne spotkanie z muzyką, tańcem i śpiewem. Zagrali znakomici muzykanci: Agnieszka i Mateusz Niwińscy, bracia Wójcikowie, Dawid Kozdrach, Stanisław Kotkowski oraz Zespół Kalina z Marianowic. Muzyce towarzyszył pokaz dawnych fotografii Zakrzewa i okolic. W PSP im. Jana Kochanowskiego odbył się Szkolny Dzień z Tradycją – atrakcją była nauka dawnych tańców i zabaw. „Wiejski wieczór z tradycją" oraz „Szkolny dzień z tradycją" odbyły się w ramach Radomskiej Szkoły Tradycji, która jest częścią programu „Akademia Kolberga 2018".
1.12.2018. „Kocham Cię Polsko" – gościnny występ dzieci z Niepublicznego Przedszkola „Hania" w zakrzewskiej bibliotece przygotowany z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę.

Spotkania autorskie zorganizowane w siedzibach bibliotek samorządowych powiatu radomskiego przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Radomiu w ramach działalności ponadlokalnej.

Oprac.
Ewa Ukleja
Kierownik
Działu Instrukcyjno-Metodycznego
i Sieci Miejskiej MBP w Radomiu
Gabriela Duda
Studentka dziennikarstwa
UTH w Radomiu, praktykantka
w Dziale Promocji Książki
i Biblioteki MBP w Radomiu

Zaprosili nas

Anna Skubisz-Szymanowska

Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska" na festyn historyczny Uliczka Tradycji „Republika Radomska 1918" (8-9.09.2018)

Ksiądz Biskup Henryk Tomasik i Radio Plus Radom na Jubileusz 25-lecia Radia Plus Radom oraz koncert Anny Wyszkoni (14.09.2018)

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia" na wernisaż wystawy Leszka Lewandowskiego „Tańcząc w ciemnościach" (14.09.2018)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na otwarcie wystawy Łukasza Fałdrowicza „Pewność i tajemnica" (20.09.2018)

Wójt Gminy Zakrzew i Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Zakrzewie na koncert Aloszy Awdiejewa oraz wystawę fotografii członków Radomskiego Towarzystwa Fotograficznego w ramach „Jesiennych Spotkań z Kulturą – Graj, gitaro!" (21.09.2018)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na „Podróż w czasie" jubileuszową wystawę z okazji 20-lecia twórczości artystycznej Lidii Ziemińskiej (21.09.2018)

Instytut Pamięci Narodowej na ogólnopolską Konferencję Naukową „Rzeczpospolita dla wszystkich? Mniejszości narodowe a władze odrodzonej Polski 1918 – 1939" (24-25.09.2018)

Dyrektor Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu na Jubileusz 50-lecia istnienia instytucji oraz na otwarcie wystawy „Sobiescy – zachowane w dźwiękach" (28.09.2018)

Starosta Radomski Mirosław Ślifirczyk, Przewodnicząca Rady Powiatu Teresa Bartosiewicz na obchody 20-lecia powiatu radomskiego oraz spektakl „Czar Musicalu" w wykonaniu Teatru Brodway ze Szczecina (28.09.2018)

Stowarzyszenie MŁYŃSKA na wydarzenia w ramach Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej Cultura Porta Fidei (7-14.10.2018) oraz na promocję książki Elżbiety Orzechowskiej „Duchowieństwo diecezji sandomierskiej w Powstaniu Styczniowym" (9.10.2018)

Radom Retrospekcja i Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska" na Retrospotkanie, podczas którego po raz pierwszy zaprezentowana została „Retropedia Radomia" (9.10.2018)

Rektor i Senat Europejskiej Uczelni Społeczno-Technicznej w Radomiu na Inaugurację Roku Akademickiego 2018/2019 (13.10.2018)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na otwarcie wystawy Nieformalnej Grupy Artystów „Skład Doczepiony" (13.10.2018)

Muzeum im. Jacka Malczewskiego i Archiwum Państwowe w Radomiu na otwarcie wystawy „Radomianie na drodze do niepodległości" (15.10.2018)

Muzeum im. Jacka Malczewskiego na otwarcie wystawy „XX-Lecie Samorządu Województwa Mazowieckiego" (15.10.2018)

Organizatorzy na koncert jubileuszowy z okazji 15-lecia Chóru Nauczycielskiego „Festa Allegra" (19.10.2018)

Rektor i Senat Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu na uroczystą inaugurację roku akademickiego 2018/2019 (20.10.2018)

Dyrekcja, Nauczyciele, Uczniowie i Rodzice V Liceum Ogólnokształcącego w Radomiu na uroczystość obchodów 75-lecia Szkoły (25.10.2018)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na otwarcie wystawy malarstwa i rzeźby Marii i Jarosława Pajek (26.10.2018)

Wydział Sztuki UTH w Radomiu na otwarcie wystawy „Sztuka Wydziału Sztuki" w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia", zorganizowanej z okazji 25-lecia istnienia Wydziału (26.10.2018)

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia" w Radomiu na otwarcie wystawy „Anka Leśniak – patRIOTki" (26.10.2018)

Archiwum Państwowe w Radomiu na otwarcie wystawy „Wolność zdarta z murów. Odzyskanie Niepodległości w świetle druków ulotnych z zasobu Archiwum Państwowego w Radomiu (5.11.2018)

Dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych im. Józefa Brandta w Radomiu Bożena Marczykowska na otwarcie wystawy „Jeszcze Polska..." (9.11.2018)

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Iłży na promocję książki „Garncarstwo w Iłży w pierwszej połowie XX wieku" pod redakcją Łukasza Babuli (13.11.2918)

Dom Kultury „Idalin" na XXXVIII Ogólnopolskie Spotkania z Piosenką Żeglarską „Rafa 2018" (17.11.2018)

Ośrodek Kultury i Sztuki „Resursa Obywatelska" na pokaz premierowy filmu dokumentalnego „Kobiety niepodległości. Maria z Kuźnickich Walewska (1895 – 1980)" (22.11.2018)

Muzeum Ludowych Instrumentów Muzycznych w Szydłowcu na prelekcję dr. Jacka Jackowskiego, kierownika Zbiorów Fonograficznych Instytutu Sztuki PAN „Jadwiga i Marian Sobiescy i ich rola w tworzeniu zasobu źródeł etnograficznych dla polskiej nauki i kultury" (22.11.2018)

„Łaźnia" Radomski Klub Środowisk Twórczych i Galeria na wernisaż wystawy Bogumiła Podstolskiego „Malarstwo" (23.11.2018)

Dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych im. Józefa Brandta w Radomiu Bożena Marczykowska i Prezes Okręgu Radomskiego ZPAP Janusz Popławski na 28. Wystawę Okręgu Radomskiego ZPAP (23.11.2018)

Porozumienie Wydawców Książki Historycznej oraz Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum na uroczyste otwarcie XXVII Targów Książki Historycznej (29.11.2018)

Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlińsku na spotkanie autorskie z Grzegorzem Bartosem (4.12.2018)

Prezydent Miasta Radomia Radosław Witkowski na akcję charytatywną „Przyjaciel Dzieci – Malowanie Bombek" (8.12.2018)

Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia" w Radomiu na wernisaż wystawy Krzysztofa Mańczyńskiego „Malarstwo. 50 lat pracy twórczej" (14.12.2018)

Burmistrz Gminy Kozienice na Galę Koncertową „Bo wolność rodzi się w pieśni" wieńczącą obchody 100-lecia odzyskania Niepodległości (16.12.2018)

Radomskie Stowarzyszenie Pokoleń na wieczór wigilijny zorganizowany w Teatrze Powszechnym w Radomiu (17.12.2018)

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dział Pieczy Zastępczej w Radomiu na uroczyste spotkanie wigilijne (18.12.2018)

Prezydent Miasta Radomia Radosław Witkowski na spotkanie Wigilijne (19.12.2018)

Oprac.
Anna Skubisz-Szymanowska
Dyrektor MBP w Radomiu

SPIS TREŚCI

Miejska Biblioteka Publiczna
im. Józefa A. i Andrzeja S. Załuskich
w Radomiu

…żeby zakładki się nie gubiły,
żeby rogi w książkach się nie zaginały,
i żeby czas był, i herbata taka w sam raz,
nie za ciepła, nie za zimna,
i okruchy z ciastka nie na książkę,
i…

MBP w Radomiu
życzy na te święta
i na każdy dzień 2019 roku tego,
co najważniejsze…

